

Bruselj, 12. december 2022
(OR. en)

13205/1/22
REV 1

LIMITE

COPEN 343
DROIPEN 135
EVAL 23
JAI 1280
EUROJUST 93
EJN 38
CATS 61

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Končno poročilo o devetem krogu medsebojnih ocenjevanj – pravni instrumenti vzajemnega priznavanja na področju odvzema prostosti ali omejitve svobode

Odbor CATS je na seji 21. novembra 2018 v skladu s členom 2 Skupnega ukrepa 97/827/PNZ z dne 5. decembra 1997 sklenil, da bo deveti krog medsebojnih ocenjevanj namenjen načelu vzajemnega priznavanja.

Zaradi velikega števila pravnih instrumentov na področju vzajemnega priznavanja in njihovega širokega področja uporabe je bilo na seji odbora CATS 12. februarja 2019 dogovorjeno, da bo ocenjevanje osredotočeno na naslednje instrumente vzajemnega priznavanja:

- Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami („evropski nalog za prijetje“);
- Okvirni sklep 2008/909/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji („zaporne kazni“);

- Okvirni sklep 2008/947/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb in pogojnih odločb zaradi zagotavljanja nadzorstva nad spremljevalnimi ukrepi in alternativnimi sankcijami („spremljevalni in alternativni ukrepi“);
- Okvirni sklep 2009/829/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja odločb o nadzornih ukrepih med državami članicami Evropske unije kot alternativni začasemu priporu („evropski nalog za nadzor“).

Osnutek končnega poročila o devetem krogu medsebojnih ocenjevanj je v imenu predsedstva pripravil generalni sekretariat Sveta, po temeljitim in primerjalnem pregledu vseh predhodno sprejetih poročil za vsako posamezno državo članico ter zlasti ključnih ugotovitev, glavnih zaključkov in priporočil, da bi povzeli in analizirali izid devetega kroga medsebojnih ocenjevanj ter dobili pregled nad ukrepi, ki jih je treba sprejeti na nacionalni ravni in ravni EU za okrepitev uporabe pravnih instrumentov, zajetih v tem krogu.

Predsedstvo je prvi osnutek končnega poročila predstavilo na seji COPEN 28. oktobra 2022. Več držav članic in tudi Eurojust so poslali pisne prispevke, ki so bili upoštevani pri reviziji besedila. Zaradi bistvenih sprememb, vključno s strukturnimi, drugi osnutek končnega poročila ne vsebuje sledenja spremembam (*track changes*). Predsedstvo namerava navedeni osnutek poročila iz priloge k temu dokumentu predstaviti na seji COPEN 20. decembra 2022 in o njem izmenjati mnenja.

**KONČNO POROČILO O DEVETEM KROGU MEDSEBOJNIH OCENJEVANJ – PRAVNI
INSTRUMENTI VZAJEMNEGA PRIZNAVANJA NA PODROČJU ODVZEMA
PROSTOSTI ALI OMEJITVE SVOBODE**

Kazalo

1.	POVZETEK	6
2.	UVOD	9
3.	Okvirni sklep 2002/584/PNZ	12
3.1	Sorazmernost	12
3.2	Sodbe, izrečene v odsotnosti	16
3.3	Razlogi za zavrnitev	20
3.3.1.	Fakultativni in obvezni razlogi za zavrnitev	20
3.3.2	Dvojna kaznivost.....	22
3.3.3.	Načelo <i>ne bis in idem</i>	24
3.4	Pogoji pridržanja.....	26
3.5	Vprašanja v zvezi s prevajanjem	30
3.6	Roki.....	32
4.	Okvirni sklep 2008/909/PNZ	35
4.1.	Razlogi za zavrnitev	35
4.2	Vprašanja v zvezi s pogoji pridržanja.....	35
4.3	Ocenjevanje socialne rehabilitacije	36
4.4	Obveščanje, mnenje in privolitev obsojene osebe v premestitev.....	40
4.4.1.	Razmere v državi članici izdajateljici	40
4.4.2.	Razmere v državi članici izvršiteljici.....	43
4.5	Prilagoditev in delno priznanje	45

4.5.1.	Prilagoditev	45
4.5.2.	Delno priznanje	48
4.6	Vprašanja v zvezi s prevajanjem	51
4.7	Roki.....	54
5.	POVEZAVE MED OKVIRNIMA SKLEPOMA 2002/584/PNZ in 2008/909/PNZ	56
6.	OKVIRNA SKLEPA 2008/947/PNZ IN 2009/829/PNZ	62
6.1	Nizka raven uporabe	62
6.2	Okvirni sklep 2008/947/PNZ	65
6.3	Okvirni sklep 2009/829/PNZ	67
7.	HORIZONTALNA VPRAŠANJA	70
7.1	Centralni organ in neposredni stiki.....	70
7.1.1.	Centralni organ in neposredni stiki v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ 70	
7.1.2.	Centralni organ in neposredni stiki v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ	72
7.1.3.	Centralni organ in neposredni stiki v skladu z okvirnima sklepoma 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ.....	73
7.2.	Specializacija pristojnih organov	73
7.3.	Sodelovanje in izmenjava informacij	75
7.4.	TRANZIT ZAHTEVANE ALI OBSOJENE OSEBE.....	79
7.5	Sodelovanje Z EUROJUSTOM in EJN	81
7.6.	Usposabljanje	85
7.7.	Statistični podatki	90

1. POVZETEK

Deveti krog medsebojnih ocenjevanj je bil posvečen štirim instrumentom vzajemnega priznavanja na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, povezanih z odvzemom ali omejevanjem prostosti. Končno poročilo vključuje ključna priporočila, naslovljena na države članice ter institucije in agencije EU; cilj teh priporočil je nadaljnja krepitev uporabe instrumentov, ki so predmet ocenjevanja. V tem krogu ni bila poudarjena nobena posebna potreba po zakonodaji na ravni EU.

Pravosodno sodelovanje med državami članicami na podlagi **Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje** in **Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ o zapornih kaznih** v praksi dobro deluje. Vendar je na nekaterih ključnih področjih še veliko možnosti za razvoj. Ker sta funkcionalna povezava in dopolnjevanje med tema dvema instrumentoma precej zapletena, so priporočila, ki obravnavajo to posebno povezavo, namenjena zagotavljanju večje jasnosti po vsej EU.

Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje je bil predmet četrtega kroga medsebojnih ocenjevanj, končno poročilo pa je bilo sprejeto leta 2009¹. Glede na pomen in pogosto uporabo tega instrumenta ter vse večje število predlogov za sprejetje predhodne odločbe, naslovljenih na Sodišče Evropske unije, so bile nekatere ključne teme vključene tudi v to ocenjevanje.

Kar zadeva razloge za zavrnitev, se je pri ocenjevanju pokazalo, da so v več državah članicah nekateri razlogi za neizvršitev, ki so v okvirnem sklepu fakultativni, v nacionalni zakonodaji obvezni. Ta pristop zmanjšuje število dejansko izvršenih evropskih nalogov za prijetje in ovira pravilno delovanje pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, ki temelji na medsebojnem zaupanju.

---

¹ Dok. ST 8302/4/2009.

V skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi z evropskim nalogom za prijetje (sodba v zadevi C-665/20 PPU z dne 29. aprila 2021) mora izvršitveni pravosodni organ sam imeti polje proste presoje glede primernosti izvršitve ENP zaradi fakultativne neizvršitve. Po začetku postopka za ugotavljanje kršitev nekatere države članice trenutno pregledujejo zakonodajo, ki med drugim vpliva na določbe o razlogih za zavrnitev.

V zvezi s ponavljajočimi se vprašanji glede uporabe načela sorazmernosti je treba opozoriti, da je bilo mogoče opaziti znatno izboljšanje v primerjavi z ugotovitvami iz četrtega kroga medsebojnih ocenjevanj. Vendar v nekaj državah članicah sorazmernost še vedno ocenjujejo izvršitveni organi. Ta pristop povzroča nastanek novega razloga za zavrnitev predaje, ki ni v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in je v nasprotju z načeloma vzajemnega priznavanja in medsebojnega zaupanja.

V večini držav članic izvršitveni organi v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije² izvedejo posebno oceno nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja. Ker države članice navedene sodne prakse Sodišča Evropske unije ne uporabljajo enotno ali dosledno, je več ocenjevalnih skupin izrazilo potrebo po pojasnitvi ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije na ravni EU. V ocenjevanjih se je tudi pokazalo, da so države članice, na katere vplivajo težave v zvezi s pogoji pridržanja, vključno s prenatrpanostjo, sprejele pobude za izboljšanje razmer ali razmišljajo o tem. V okviru ocenjevanj je bilo poudarjeno, da bi si morali pristojni organi držav članic v primerih, ko so postopki predaje prekinjeni ali ustavljeni zaradi dvostopenjskega preizkusa razmer na podlagi sodbe v združenih zadevah *Aranyosi in Căldăraru*, prizadevati, da se izognejo nekaznovanosti.

V primeru **Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ o zapornih kaznih** je bila med drugim analizirana ocena socialne rehabilitacije, saj bi to moral biti eden od ciljev mehanizma. Vendar je treba ta interes uravnotežiti z interesom pravosodnega sistema za učinkovito izvrševanje kazni v eni državi članici.

---

² C-404/15, *Aranyosi in Căldăraru*, C-220/18 *ML* in C-128/18 *Dorobantu*.

Pri ocenjevanju se je tudi pokazalo, da vprašanje delnega priznanja in prilagoditve kazenske sankcije v večini držav članic ne predstavlja večjih izzivov pri uporabi tega okvirnega sklepa. Vendar pa težave izhajajo iz razlik med pravnimi sistemi, kot so: nezdržljivost nekaterih ukrepov s pravom države članice izvršiteljice, različna merila in metode, ki jih države članice uporabljajo pri izračunu pravnomočne sodbe, in uporaba načela seštevanja naloženih kazni. Poudariti je treba, da ima več držav članic težave pri spoštovanju rokov iz tega okvirnega sklepa, zato bi si morale prizadevati za pospešitev postopka odločanja.

V devetem krogu medsebojnih ocenjevanj je bilo potrjeno, da se **okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ** v zvezi z ukrepi brez odvzema prostosti v fazi kazenskega postopka pred sojenjem in po njem večinoma ne uporabljata. Opredeljenih je bilo več skupnih razlogov: pomanjkljiva ozaveščenost in znanje strokovnih delavcev, zapletenost in trajanje postopkov, majhno število zadev s čezmejnimi posledicami. Natančneje, pomanjkljiva uporaba **Okvirnega sklepa 2008/947/PNZ** je predvsem posledica znatnih razlik med nacionalnimi sistemi glede narave ter trajanja veljavnih spremljevalnih in alternativnih ukrepov. Kar zadeva **Okvirni sklep 2009/829/PNZ**, je redka uporaba običajno povezana s težavo pri opredeljevanju primerov, v katerih bi bilo učinkovito in primerno izdati evropski nalog za nadzor, glede na to, da ne zmeraj namenom kazenskega postopka Namen priporočil je ozaveščanje o teh dveh okvirnih sklepih ter zagotavljanje smernic in orodij za izvajalce v zvezi z njunim izvajanjem, da bi spodbudili in okrepili njuno uporabo.

Sodelovanje z Eurojustom in Evropsko pravosodno mrežo v kazenskih zadevah (EJN) lahko znatno prispeva k učinkovitemu pravosodnemu sodelovanju v kazenskih zadevah po vsej EU, zlasti v zapletenih primerih s čezmejnimi posledicami ali kadar so potrebne informacije za opredelitev pristojnih organov ali veljavnih pravil v drugih državah članicah. Vendar je iz devetega kroga medsebojnih ocenjevanj razvidno, da bi obsežnejša uporaba pomoči, ki jo zagotavljata Eurojust in Evropska pravosodna mreža v vseh državah članicah, znatno prispevala k lažjemu in hitrejšemu reševanju primerov in bi lahko omogočila nadaljnjo krepitev čezmejnega pravosodnega sodelovanja v EU.

2. UVOD

Načelo vzajemnega priznavanja je Evropski svet leta 1999 v Tampereju določil kot temelj pravosodnega sodelovanja v EU. Svet je v sklepih z dne 7. decembra 2018 z naslovom „Spodbujanje vzajemnega priznavanja s krepitvijo medsebojnega zaupanja“ med drugim poudaril, da je treba zagotoviti učinkovitejše izvajanje pravnih instrumentov vzajemnega priznavanja. Poleg tega se je Svet v sklepih z naslovom „Evropski nalog za prijetje in postopki izročitve – sedanji izzivi in pot naprej“ med drugim strinjal, da je mogoče izboljšati prenos v nacionalno zakonodajo in praktično uporabo Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje, obravnavati nekatere vidike postopka v odreditveni in izvršitveni državi članici ter okrepiti postopke predaje v okviru ENP v času krize. Poleg tega je v Sklepih Sveta o alternativah odvzemu prostosti iz decembra 2019 pozval Komisijo, naj še naprej krepi izvajanje obeh okvirnih sklepov EU o spremljevalnih ukrepih in alternativnih sankcijah (2008/947/JHA) ter o evropskem nalogu za nadzor (2009/829/JHA), pri čemer naj upošteva informacije, zbrane v devetem krogu medsebojnih ocenjevanj.

Zaradi velikega števila pravnih instrumentov na področju vzajemnega priznavanja in njihovega širokega področja uporabe je bilo na seji odbora CATS 12. februarja 2019 dogovorjeno, da bo ocenjevanje osredotočeno na naslednje instrumente vzajemnega priznavanja:

- Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami („evropski nalog za prijetje“);
- Okvirni sklep 2008/909/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, za namen njihovega izvrševanja v Evropski uniji („zaporne kazni“);

- Okvirni sklep 2008/947/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb in pogojnih odločb zaradi zagotavljanja nadzorstva nad spremljevalnimi ukrepi in alternativnimi sankcijami („spremljevalni in alternativni ukrepi“);
- Okvirni sklep 2009/829/PNZ o uporabi načela vzajemnega priznavanja odločb o nadzornih ukrepih med državami članicami Evropske unije kot alternativni začasemu priporu („evropski nalog za nadzor“).

Na navedeni seji odbora CATS je bilo tudi dogovorjeno, da bo ocenjevanje osredotočeno le na tiste posebne vidike takih instrumentov, za katere so države članice menile, da jim je treba nameniti posebno pozornost, kot je podrobno navedeno v dokumentu 6333/19, ter na pravne in operativne povezave med Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ o zapornih kaznih.

V zvezi z Okvirnim sklepom 2008/947/PNZ o spremljevalnih in alternativnih ukrepih ter Okvirnim sklepom 2009/829/PNZ o evropskem nalogu za nadzor (ESO) je bilo odločeno, da mora biti ocena precej splošne narave in bi si bilo treba v njej prizadevati najti razloge za redko uporabo navedenih okvirnih sklepov.

Zaradi pandemije ni bilo mogoče upoštevati vrstnega reda obiskov v državah članicah, ki ga je odbor CATS sprejel 13. maja 2019, saj je bilo več obiskov na kraju samem večkrat preloženih, kar je povzročilo precejšnje zamude pri dokončanju devetega kroga ocenjevanj. Obiski na kraju samem, ki so se začeli novembra 2019, so bili zato zaključeni šele aprila 2022. Predsedstvo je v skladu s členom 3 Skupnega ukrepa 97/827/PNZ z dne 5. decembra 1997 pripravilo seznam strokovnjakov za ocenjevanja, ki jih je treba izvesti; seznam temelji na tem, da države članice imenujejo strokovnjake z veliko izkušnjami na področju, ki je predmet ocenjevanja. Ocenjevalne skupine so sestavljali trije nacionalni strokovnjaki, ki jim je pomagal eden ali več uslužbencev generalnega sekretariata Sveta in večkrat tudi opazovalci (predstavniki Evropske komisije in Eurojusta).

Cilj devetega kroga medsebojnih ocenjevanj je bil zagotoviti dodano vrednost tako, da se z obiski na kraju samem poleg obravnave pravnih vprašanj omogoči tudi – in zlasti – preučitev relevantnih praktičnih in operativnih vidikov, povezanih z izvajanjem teh instrumentov s strani strokovnjakov v okviru čezmejnih kazenskih postopkov.

V tem osnutku poročila, ki ga je v imenu predsedstva pripravil generalni sekretariat Sveta, so povzete ključne ugotovitve, sklepi in priporočila iz poročil za posamezne države ter oblikovana priporočila za države članice ter institucije in organe EU, pri čemer so upoštevana priporočila, ki so bila opredeljena kot najpomembnejša in/ali najpogostejša na podlagi poročil o 27 ocenjenih državah članicah, v katerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti in področja za izboljšave. V besedilu poročila so poudarjene tudi nekatere najboljše prakse, opredeljene v okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj, ki jih je mogoče izmenjevati med državami članicami, da bi zagotovili učinkovitejšo in skladnejšo uporabo načela vzajemnega priznavanja v vseh fazah kazenskih postopkov po vsej Uniji.

Na splošno naj bi s tem postopkom spodbujali skladno in učinkovito izvajanje tega svežnja pravnih instrumentov in v celoti izrabili njegov potencial ter izboljšali medsebojno zaupanje med pravosodnimi organi držav članic in s tem tudi delovanje čezmejnega pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah na območju svobode, varnosti in pravice.

3. OKVIRNI SKLEP 2002/584/PNZ

3.1 Sorazmernost

Načelo sorazmernosti, ki je ključni dejavnik za učinkovito sodelovanje na območju svobode, varnosti in pravice, je splošno načelo kazenskega prava, ki ni izrecno navedeno v zakonodaji vseh držav članic in v nekaterih od njih izhaja iz njihovih ustav, predvsem iz načela pravne države ter varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Na splošno načelo sorazmernosti pomeni, da bi moralo biti vsako poseganje v pravice posameznika v okviru kazenskega postopka uravnoteženo glede na interese družbe za odkrivanje in prijetje storilcev kaznivih dejanj. V praksi zahteva, da je pripor omejen na primere, ki vključujejo huda kazniva dejanja. Zaradi posledic, ki jih ima izvršitev evropskega naloga za prijetje na svobodo zahtevane osebe, in omejitev prostega gibanja, je pomembno, da odreditveni pravosodni organi pri ugotavljanju, ali je izdaja evropskega naloga za prijetje upravičena, upoštevajo več dejavnikov.

Načelo sorazmernosti je uveljavljeno v pravnem sistemu EU, sodni praksi Sodišča Evropske unije, na Evropskem sodišču za človekove pravice in v nacionalnih zakonodajah. Kljub temu pa so v členu 2(1) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ določeni samo pragovi za izdajo evropskega naloga za prijetje. V njem je določeno, da se evropski nalog za prijetje zaradi kazenskega pregona lahko izda le za dejanja, ki se po pravu odreditvene države članice kaznujejo z zaporno kaznijo ali ukrepom, vezanim na odvzem prostosti najmanj 12 mesecev ali, kadar sta kazen ali ukrep, vezan na odvzem prostosti izrečena, za kazni do najmanj štirih mesecev.

Skupno razumevanje načela sorazmernosti je navedeno v Priročniku Evropske komisije o izdaji in izvršitvi evropskega naloga za prijetje, ki vsebuje obsežna pojasnila o vprašanju sorazmernosti in merilih, ki jih morajo v zvezi s tem upoštevati odreditveni organi, in sicer: teža kaznivega dejanja, kazen, ki bo verjetno naložena, verjetnost, da bo osebi po predaji odvzeta prostost, in interese žrtev kaznivega dejanja.

Večina držav članic pri opravljanju nalog odreditvene države članice preuči, ali je namesto izdaje evropskega naloga za prijetje mogoče uporabiti druge instrumente pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, ki so tudi učinkoviti, vendar manj prisilni, zlasti če se predaja zahteva za zaslišanje osumljenca/obtožene osebe med preiskavo in še ne za njegov pregon ali izvršitev zaporne kazni. V tem primeru bi lahko za namene zaslišanja osumljenca/obtožene osebe prek videokonference ali v okviručasne premestitve izdali evropski preiskovalni nalog. To ima ključno vlogo pri preprečevanju zlorabe evropskega naloga za prijetje v primerih, ko so na voljo manj invazivne možnosti za zagotovitev, da bo obtožena oseba, ki se nahaja v tujini, sodelovala v kazenskem postopku v odreditveni državi članici, pripor pa ni nujno potreben.

Zaradi neobstoja pravne opredelitve v Okvirnem sklepu 2002/584/PNZ in enotnega modela za vse jurisdikcije države članice to načelo uporabljajo na različne načine, merila, ki se v praksi uporabljajo za oceno sorazmernosti evropskega naloga za prijetje, pa niso enotna v vseh državah članicah. Najpogostejša merila, ki se uporabljajo, so teža kaznivega dejanja, čas, ki je potekel od storitve kaznivega dejanja, povzročena škoda, interesi žrtve, pričakovana kazen, starost in vedenje zadevne osebe ter druge okoliščine primera itd. V enem ocenjevalnem poročilu je poudarjen še en vidik sorazmernosti, tj. dejstvo, da finančni stroški, povezani z izvajanjem evropskega naloga za prijetje, niso zanemarljivi in bi morali biti sorazmerni z resnostjo kaznivega dejanja. Nekatere države članice so izdale nacionalne priročnike ali smernice, da bi olajšale oceno sorazmernosti.

Kot je navedeno v številnih ocenjevalnih poročilih v okviru devetega kroga, bi morala preverjanje sorazmernosti opraviti izključno odreditvena država. Dejansko skoraj nobena država članica pri izvrševanju evropskega naloga za prijetje ne ocenjuje sorazmernosti. Vendar nekateri organi držav članic menijo, da odreditveni organi držav članic pred izdajo evropskih nalogov za prijetje ne ocenijo zmeraj pravilno sorazmernosti, ki se zdi nesorazmerna s težo kaznivega dejanja. Ocenjujejo tudi sorazmernost, kadar delujejo kot izvršitveni organi, in v nekaterih primerih, če menijo, da to ni upravičeno zaradi resnosti kaznivega dejanja, predlagajo, da bi bilo treba evropski nalog za prijetje umakniti ali zavrniti njegovo izvršitev.

Kljub temu te države članice takšne ocene izvajajo zelo redko. Kot je poudarjeno v zadevnih poročilih, lahko ta pristop povzroči nastanek novega razloga za zavrnitev predaje, ki ni skladen z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in je lahko tudi v nasprotju z načeloma vzajemnega priznavanja in medsebojnega zaupanja.

Pojavi se lahko problem v zvezi z izbiro med evropskim nalogom za prijetje in EPN zaradi razlogov za zavrnitev v okviru EPN, npr. če izvršitvena država članica ne sprejme videokonference za zaslišanje osumljencev/obtoženih oseb.

Upoštevati je treba tudi to, da Irska in Danska nista pogodbenici evropskega preiskovalnega naloga. Zato pristojni organi teh dveh držav članic ne uporabljajo evropskega naloga za prijetje, bi morali poiskati in zagotoviti kazensko pravno pomoč v skladu z drugimi instrumenti, kot so Konvencija Sveta Evrope o medsebojni pravni pomoči in zadevni instrumenti EU, kot je Konvencija z dne 29. maja 2000 o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami Evropske unije.

Glede na navedeno je bilo mogoče opaziti znatno izboljšanje v primerjavi z ugotovitvami četrtega kroga medsebojnih ocenjevanj, v katerem je bila sorazmernost resna težava. Zdaj se načelo sorazmernosti v večini držav članic izvaja zadovoljivo. Pristop nekaterih držav članic v zvezi s tem je bil opredeljen kot najboljša praksa in le nekaj držav članic je bilo pozvanih, naj dodatno razvijejo načelo sorazmernosti v svojih nacionalnih postopkih v zvezi z ENP.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj zagotovijo, da njihovi pristojni organi, kadar delujejo kot odreditveni organi v postopkih v okviru evropskega naloga za prijetje, vedno opravijo preskus sorazmernosti, tako da natančno ocenijo okoliščine vsakega primera, da odločijo, ali je namesto izdaje evropskega naloga za prijetje mogoče uporabiti manj vsiljive instrumente pravosodnega sodelovanja.*
- *Države članice naj zagotovijo, da njihovi pristojni organi, kadar delujejo kot izvršitveni organi v postopkih v okviru evropskega naloga za prijetje, ne upoštevajo nesorazmernosti evropskih nalogov za prijetje, ki jih je izdala država članica prosilka, kot razlog za zavrnitev izvršitve evropskega naloga za prijetje.*

3.2 Sodbe, izrečene v odsotnosti

V Okvirnem sklepu Sveta 2009/299/PNZ, s katerim je bil spremenjen Okvirni sklep 2002/584/PNZ, med drugim z vključitvijo člena 4a, je določen fakultativen razlog za zavrnitev sodb, izrečenih v odsotnosti, ter štiri izjeme, na podlagi katerih evropskega naloga za prijetje ni mogoče zavrniti, saj se domneva, da je zahtevana oseba seznanjena s sojenjem.

V nekaterih državah članicah nacionalna zakonodaja ne dovoljuje sodb, izrečenih v odsotnosti, ali jih je mogoče izreči le pod določenimi pogoji, kar omejuje možnost izdaje tovrstnih sodb na izjemne primere. Kljub temu so morale te države članice, ko so delovale kot izvršitvene države članice, obravnavati primere, v katerih so bile sodbe, izrečene v odsotnosti, izrečene v odreditveni državi. Na splošno je bilo v devetem krogu medsebojnih ocenjevanj poudarjeno, da to ni ovira pri uporabi člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ.

Poleg tega se zahteve za izdajo sodb v odsotnosti zahtevane osebe na sojenju in merila, na podlagi katerih se sodba opredeli kot „v odsotnosti“, v državah članicah zelo razlikujejo. V nekaterih državah članicah se v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo šteje za zadostno, da se obtoženi osebi pošlje obvestilo, vročeno na določenem naslovu, ne glede na to, ali zadevna oseba dejansko osebno prejme vabilo in je seznanjena s sojenjem ali ne.

V devetem krogu medsebojnih ocenjevanj v večini držav članic niso bile izpostavljene večje težave v zvezi s sodbami, izrečenimi v odsotnosti. Vendar obstajajo nekatere ponavljajoče se težave, ki se pojavljajo v večini držav članic, ki so povezane z:

- a) uporabo in razlago dela (d) obrazca evropskega naloga za prijetje, in sicer uporabo različice pred začetkom veljavnosti Okvirnega sklepa 2009/299/PNZ ali nepravilnimi, nepopolnimi ali nasprotujočimi si informacijami v sedanji različici obrazca evropskega naloga za prijetje. Večina držav članic je poudarila, da iz vsebine prejetega evropskega naloga za prijetje pogosto ni razvidno, ali so razlogi za zavrnitev iz člena 4a Okvirnega sklepa veljavni ali ne, na primer zato, ker zadevno polje ni označeno ali ker navedeni podatki ne zadostujejo;
- b) razlikami v razlagi koncepta sodbe, izrečene v odsotnosti, in njenih značilnosti: kontradiktorna sodba, pravnomočna sodba, možnost pritožbe itd. Različne pravne zahteve v državah članicah glede vročanja sodb in sodnih pozivov v sodnih postopkih lahko otežijo postopek priznavanja. Strokovnjaki iz nekaterih držav članic in tudi nekatere skupine za ocenjevanje so menili, da bi bilo koristno vzpostaviti skupne prakse na ravni EU glede obravnavanja sodb, izrečenih v odsotnosti, v okviru postopkov v zvezi z evropskim nalogom za prijetje,
- c) razlik v prenosu Okvirnega sklepa 2009/299/PNZ v državah članicah in, natančneje, zlasti obvezne ali fakultativne narave razlogov za zavrnitev. Nekaj držav članic je ta razlog za zavrnitev dejansko preneslo kot obvezen, medtem ko je v členu 4a Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ določen fakultativen razlog za zavrnitev.

Glede na navedeno izvršitveni organi v skladu s členom 15 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ od odreditvene države članice pogosto zahtevajo dodatne informacije, da bi pridobili manjkajoče informacije o postopkih v odsotnosti v teh državah članicah in se jasno seznanili s podrobnostmi glede prisotnosti zahtevane osebe v kazenskem postopku. Takšne podrobnosti se na primer nanašajo na to, na kakšen način je bila oseba povabljena, ali je bila prisotna na zaslišanju, ali jo je zastopal zagovornik, ali je sodba, izrečena v odsotnosti, postala pravnomočna in ali ima oseba pravico do ponovnega sojenja. Nekaj držav članic od odreditvene države zahteva tudi ustrezne nacionalne odločitve.

Kot so poudarili organi nekaterih držav članic, se je po sprejetju Okvirnega sklepa 2009/299/PNZ in zlasti po izrečenih sodbah Sodišča Evropske unije v zadevah *Tupikas*³, *Zdziaszek*⁴ in *Ardic*⁵ povečalo število zahtev za dodatne informacije, zlasti v primerih, ko evropski nalog za prijetje temelji na več kot eni sodni odločbi. V nekaterih primerih je bil to tudi razlog za neupoštevanje rokov iz člena 17 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ali povečanje števila zavrnitev evropskega naloga za prijetje.

Zdi se, da se številne zavrnitve v skladu s sodno prakso Sodišča pojavljajo v primerih, v katerih nacionalna zakonodaja odreditvene države članice ne dovoljuje ponovnega sojenja. Upoštevajoč različne razlage navedene sodne prakse je bilo v nekaterih poročilih ugotovljeno, da bi bile z vidika zagotovitve harmoniziranega pristopa koristne smernice na ravni EU.

Take zahteve za dodatne informacije so dejansko lahko dolgotrajne in lahko povzročijo zamude v postopkih in/ali neupoštevanje rokov. Zato bi bilo zelo koristno, če bi bile informacije, ki jih je zagotovila odreditvena država članica v zvezi s sodbami, izrečenimi v odsotnosti, o tem, ali je obsojena oseba seznanjena s sojenjem, in druge ustrezne informacije obsežnejše in natančnejše ter na voljo že od samega začetka, da bi se izognili potrebi po zahtevkih za dodatne informacijah.

³Sodba z dne 10. avgusta 2017, *Openbaar Ministerie/Tadas Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628.

⁴Sodba z dne 10. avgusta 2017, *Openbaar Ministerie/Sławomir Andrzej Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

⁵Sodba z dne 22. decembra 2017, *Samet Ardic*, C-571/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:1026.

Presoja okoliščin je lahko še bolj zapletena, če je po postopku, ki je potekal na več sodiščih, izdana pravnomočna odločba in oseba ni bila prisotna v vseh fazah kazenskega sodnega postopka. Glede na navedeno sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi s sodbami, izrečenimi v odsotnosti, je treba upoštevati prisotnost obtožene osebe v vseh fazah kazenskega postopka; nekatere države članice so prilagodile svojo zakonodajo, da bi jo uskladile s temi sodbami, za druge države članice pa je bilo v zadevnih ocenjevalnih poročilih poudarjeno, da morajo to narediti.

PRIPOROČILA

- *Kadar se na podlagi sodb, izrečenih v odsotnosti obtožene osebe, uporablja člen 4a Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje, bi morali odreditveni organi držav članic v delu (d) obrazca evropskega naloga za prijetje navesti jasne in izčrpne informacije, zlasti o nacionalnem sistemu sojenj v odsotnosti in načinu, na katerega je bila zahtevana oseba seznanjena s sojenjem.*
- *Evropska komisija naj razmisli o izdaji smernic o tem, kako obravnavati sodbe, izrečene v odsotnosti, da bi uskladili razlago in uporabo člena 4a Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje po vsej Uniji, v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije, po potrebi po ustreznih razpravah v pristojnih organih Sveta.*
- *Evropska pravosodna mreža (EJN) naj v sodelovanju z državami članicami razmisli o objavi, na svoji spletni strani, posebnih informacij o nacionalni zakonodaji in postopkovnih posledicah v državah članicah v zvezi s sodbami, izrečenimi v odsotnosti.*

3.3 Razlogi za zavrnitev

3.3.1. Fakultativni in obvezni razlogi za zavrnitev

V členu 3 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ so določeni trije obvezni razlogi za neizvršitev evropskega naloga za prijetje, na podlagi katerih morajo izvršitveni pravosodni organi zavrniti predajo zahtevane osebe odreditveni državi. Takšni obvezni razlogi za zavrnitev so: amnestija, *ne bis in idem* in izključitev kazenske odgovornosti zaradi starosti.

V členu 4 je določenih sedem fakultativnih razlogov za neizvršitev, na podlagi katerih lahko izvršitveni pravosodni organi zavrnejo predajo. Vendar v zvezi s tem obstajajo razlike pri prenosu Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ v nacionalno zakonodajo. V številnih državah članicah so nekateri razlogi za neizvršitev, ki so v okvirnem sklepu fakultativni, v nacionalni zakonodaji obvezni. V eni državi članici v nacionalni zakonodaji za prenos Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ni razlikovanja med obveznimi in fakultativnimi razlogi za zavrnitev.

Nekatere skupine strokovnjakov, ki so sodelovale pri ocenjevanju, so v skladu s četrтим krogom ocenjevanj evropskega naloga za prijetje kritizirale te prakse in med drugim poudarile, da izvršitvenim pravosodnim organom odvzemajo možnost, da za vsak primer posebej ocenijo, ali bi morali uporabiti razloge za zavrnitev ali ne, če so takšni razlogi v okvirnem sklepu opredeljeni kot fakultativni. Poudarile so, da bi morale imeti države članice v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi z evropskim nalogom za prijetje (sodba v zadevi C-665/20 PPU z dne 29. aprila 2021) določeno polje proste presoje pri odločanju, ali je primerno zavrniti izvršitev evropskega naloga za prijetje ali ne. Vendar to polje proste presoje ni naloga zakonodajalca, temveč sodnega organa, ki obravnava posamezen primer.

Zato so menile, da bi bilo v zvezi z obveznimi in fakultativnimi razlogi za zavrnitev treba nacionalno zakonodajo vseh držav članic uskladiti z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ, da bi bila usklajena po vsej EU.

V nekaterih državah članicah nacionalna zakonodaja določa razlog za zavrnitev, ki ni določen v Okvirnem sklepu 2002/584/PNZ, kadar bi lahko bile kršene temeljne pravice iz člena 6 PEU. To se lahko zgodi na primer, če je bila sodba izdana v postopku, v katerem so bile kršene temeljne človekove pravice in svoboščine, ali če je bila oseba obsojena na podlagi spola, rase, vere, etničnega porekla, državljanstva, jezika, političnega prepričanja ali spolne usmerjenosti.

Nekatere države članice poleg pogojev, določenih v Okvirnem sklepu 2002/584/PNZ, omejujejo možnost predaje svojih državljanov in rezidentov ali zanje postavljajo določene pogoje (kot je soglasje zahtevane osebe ali jamstvo za vrnitev s strani odreditvene države članice). V takih primerih so skupine strokovnjakov tem državam članicam priporočile, naj ponovno preučijo to možnost, saj menijo, da v takih primerih nacionalna zakonodaja ni v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ.

Ocenjevalne skupine so ugotovile, da ta pristop razširja področje uporabe Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, zmanjšuje število dejansko izvršenih evropskih nalogov o prijetju in predstavlja očitno oviro za pravilno delovanje pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, ki temelji na medsebojnem zaupanju. Poudarile so tudi neskladnost s sodno prakso Sodišča Evropske unije, v skladu s katero lahko izvršitveni pravosodni organi načeloma zavrnejo izvršitev takega evropskega naloga za prijetje izključno iz razlogov za neizvršitev, ki so izčrpno naštet v Okvirnem sklepu o evropskem nalogu za prijetje. Čeprav je izvršitev evropskega naloga za prijetje pravilo, je zavrnitev izvršitve izjema, ki jo je treba razlagati zelo ozko (C-354/20 PPU in C-412/20 PPU).

V eni državi članici je državljanstvo obvezen razlog za zavrnitev izvršitve evropskega naloga za prijetje, izdanega za izvršitev zaporne kazni, medtem ko je prebivanje fakultativen razlog za zavrnitev, kar pomeni, da so državljani in rezidenti obravnavani različno. Zadevna ocenjevalna skupina je ugotovila, da to ni v skladu s členom 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, v katerem je določeno, da sta državljanstvo in prebivanje fakultativna razloga za neizvršitev. Poudariti je treba, da v nekaterih državah članicah po začetku postopkov za ugotavljanje kršitev obstaja zakonodajni postopek, ki se, med drugim, nanaša na razloge za zavrnitev.

3.3.2 Dvojna kaznivost

Skupni razlog za neizvršitev je dvojna kaznivost, ki je določena v členu 4(1) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ kot razlog za fakultativno zavrnitev. V takem primeru se lahko predaja zavrne, če se evropski nalog za prijetje izda za kazniva dejanja v skladu z zakonodajo odreditvene države članice, vendar ne v skladu z zakonodajo izvršitvene države članice, razen če je kaznivo dejanje navedeno med 32 kaznivimi dejanji iz člena 2(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, ki so izvzeta iz ugotavljanja dvojne kaznivosti.

Najpogostejša kazniva dejanja, ki privedejo do zavrnitve predaje zaradi neobstoja dvojne kaznivosti, so lažja kazniva dejanja, prekrški, povezani s prepovedanimi drogami, in prometni prekrški, ugrabitve mladoletnikov itd. Medtem ko so nekatere države članice navedle, da nimajo težav v zvezi z dvojno kaznivostjo ali pa jih imajo le redko, za več držav članic opis kaznivega dejanja, ki ga v obrazcu evropskega naloga za prijetje navedejo odreditveni organi, vedno znova predstavlja težavo.

V njem navedene informacije se pogosto štejejo za nezadostne pri ugotavljanju, ali dejanje pomeni kaznivo dejanje v skladu z nacionalno zakonodajo izvršitvene države članice. Izvršitveni organi morajo ugotoviti, ali obstajajo bistvene značilnosti kaznivega dejanja v skladu z nacionalno zakonodajo in ali bi to kaznivo dejanje lahko bilo kaznovano s kazensko sankcijo, če bi bilo storjeno na njihovem ozemlju. V tem primeru bi morali imeti možnost primerjati dejanski opis kaznivega dejanja, kot je naveden v delu (e) obrazca evropskega naloga za prijetje, z dejanskim opisom enakovrednega kaznivega dejanja v skladu s konkretno določbo nacionalnega kazenskega prava.

Vendar včasih manjkajo ustrezne informacije (podroben opis temeljnih elementov domnevnega kaznivega dejanja, za katero je bila oseba obsojena, dejanskih elementov in okoliščin kaznivega dejanja, vključno s časom in krajem kaznivega dejanja ali stopnjo domnevne vpletenosti zahtevane osebe). Če navedenih elementov ni, lahko izvršitveni organi v primeru, kadar se zahteva preverjanje dvojne kaznivosti, v skladu s členom 15 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ zahtevajo dodatne informacije, da se olajša odločanje o predaji.

Očitno je, da v primeru 32 kaznivih dejanj iz člena 2 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, ki niso predmet ugotavljanja dvojne kaznivosti, zadostuje natančnejši opis dejstev. Vendar je ena država članica poročala, da nekatere izvršitvene države članice še vedno preverjajo dvojno kaznivost, tudi v primeru tako imenovanega „kaznivega dejanja s seznama“, kar ni v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ.

Pojavijo se lahko tudi težave, povezane s pomanjkanjem zadostnih informacij, kar povzroča zaplete, če zadeva vključuje več alternativnih kaznivih dejanj. Lahko se zgodi, da pri nobenem od kaznivih dejanj ni dvojne kaznivosti, vendar je zaradi pomanjkanja zadostnih informacij težko ugotoviti, za katera kazniva dejanja velja zahteva glede dvojne kaznivosti, pa tudi izvršiti druge dele kazni, ki se nanašajo na druga kazniva dejanja. V takšnih primerih izvršitveni organi državo izdajateljico vprašajo, ali se kazenska sankcija lahko razdeli. Če to ni sprejeto, se predaja zavrne.

Da bi zagotovili, da izvršitveni organi lahko brez težav razumejo zadevo, so v Prilogo III Priročnika Komisije o izdaji in izvršitvi evropskega naloga za prijetje vključene smernice o tem, kako izpolniti obrazec evropskega naloga za prijetje, vključno z delom (e), ki se nanaša na podrobni opis kaznivega dejanja. Na ta način izvršitveni organ dobi jasno sliko o dejstvih in lahko po potrebi enostavno oceni dvojno kaznivost in morebitne primere *ne bis in idem* (glej naslednje podpoglavje).

Kljub temu pa nekateri strokovni delavci menijo, da je število evropskih nalogov za prijetje, zavrnenih na podlagi dvojne kaznivosti, razmeroma majhno, kar kaže na to, da se s predložitvijo dodatnih informacij običajno težave rešijo, čeprav je lahko to tudi razlog za zamudo v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje.

Nekatere države članice so poudarile, da bi pri ugotavljanju dvojne kaznivosti lahko pomagal tudi Eurojust ali ustrezna kontaktna točka Evropske pravosodne mreže.

Organi ene države članice so opozorili, da se zdi, da države članice uporabljajo različne prakse v zvezi s povezavo med preverjanjem dvojne kaznivosti in preverjanjem zakonskega zastaranja; v nekaterih državah članicah prva ne vključuje preverjanja, ali je potekel zastaralni rok za izvršitev po pravu izvršitvene države članice, v skladu s členom 4(4) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ.

Organi ene države članice so poudarili, da nekatere države članice preučujejo dvojno kaznivost z ocenjevanjem utemeljenosti zadeve na podlagi celovite uporabe posebnih parametrov njihove nacionalne zakonodaje, in poudarili, da bi lahko ta praksa oslabila medsebojno zaupanje in negativno vplivala na pravosodno sodelovanje po vsej EU.

3.3.3. Načelo *ne bis in idem*

Po mnenju nekaterih strokovnih delavcev se zdi število zavrnjenih evropskih nalogov za prijetje na podlagi načela *ne bis in idem*, določenega v členu 3(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, kot obveznega razloga za zavrnitev precej majhno, saj je število takšnih zavrnitev še manjše kot v primeru dvojne kaznivosti.

V večini držav članic pravosodni organi niso imeli večjih težav v zvezi z načelom *ne bis in idem*. Vendar se eno od možnih vprašanj nanaša na presojo „istih dejanj“. S pravnega vidika se je pri presoji pojma „ista dejanja“ je poleg sklicevanja na člen 3(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ možno tudi sklicevanje na sodbo Sodišča v zadevah C-261/09 (*Mantello*) in C-665/20 PPU (*X – Evropski nalog za prijetje – Ne bis in idem*) ter na člen 54 Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma (CISA).

Vendar je lahko taka presoja s praktičnega vidika problematična, če je organ izdajatelj navedel zelo malo podrobnosti o „istih dejanjih“, na podlagi katerih je bila sprejeta odločba. V nekaterih primerih morajo izvršitveni organi dejansko zahtevati dodatne informacije v zvezi z opisom dejstev (vrsta, datum, kraj itd.), da bi ocenili, ali bi bilo treba v zadevnem primeru uporabiti načelo *ne bis in idem*. Kljub temu pa se v teh primerih zdi, kot v zvezi z dvojno kaznivostjo, da se z zahtevanimi dodatnimi informacijami običajno rešijo težave, s katerimi se srečujejo izvršitveni organi.

PRIPOROČILA

- *Države članice bi morale zagotoviti, da razlogi za zavrnitev, ki so v Okvirnem sklepi 2002/584/PNZ predvideni kot fakultativni, niso preneseni v izvedbeno zakonodajo kot obvezni. Poleg tega v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča ne bi smeli biti določeni nobeni drugi razlogi za zavrnitev, razen tistih, ki so določeni v navedenem okvirnem sklepu.*
- *Države članice naj zagotovijo, da njihovi pristojni odreditveni organi pri izpolnjevanju dela (e) obrazca evropskega naloga za prijetje podrobno in v jasnem jeziku navedejo dejanski opis kaznivega dejanja, da se olajša ocena morebitnih razlogov za nepriznanje in neizvršitev na podlagi dvojne kaznivosti in načela ne bis in idem.*
- *Države članice bi morale zagotoviti, da njihovi pristojni izvršitveni organi ne izvajajo preverjanja dvojne kaznivosti, kadar zadevna kazniva dejanja spadajo v 32 kategorij iz člena 2 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, za katere se preverjanje dvojne kaznivosti ne zahteva.*

3.4 Pogoji pridrzanja

Medtem ko je v drugih poznejših instrumentih EU o vzajemnem priznavanju kot razlog za zavrnitev izvršitve navedeno potencialno tveganje kršitve temeljnih pravic, ta razlog za nepriznanje ali neizvršitev ni izrecno vključen v Okvirni sklep 2002/584/PNZ, ki vključuje le splošno sklicevanje na temeljne pravice v uvodni izjavi 12 in členu 1(3).

Ne glede na to pa, upoštevajoč dejstvo, da se z načelom vzajemnega zaupanja, na katerem temelji načelo vzajemnega priznavanja sodnih odločb, *a priori* ne odpravlja tveganje kršitve temeljnih pravic, imajo pogoji pridrzanja v odreditveni državi članici pomembno vlogo v okviru postopkov evropskega naloga za pridrzanje.

Zato izvršitveni organi z vidika sodne prakse Sodišča Evropske unije (C-404/15, *Aranyosi in Căldăraru*, C-120/18 ML in C-128/18, *Dorobantu*) in znotraj njenih meja v večini držav članic izjemoma in na podlagi dvostopenjskega preizkusa izvedejo posebno oceno nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v smislu člena 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Sistemsko tveganje ne bi smelo škodovati za zadostno; namesto tega se zahteva, da se dejanska izpostavljenost tveganju kršitve temeljnih pravic ugotavlja glede na posebne okoliščine posameznega primera.

Pri tem pristojni izvršitveni organi upoštevajo zanesljive informacije o konkretnih slabih pogojih pridrzanja v odreditveni državi ali slabih pogojih pridrzanja v posebnih zaporih ali za posebne skupine zapornikov. Takšne informacije lahko temeljijo na: sodbah Evropskega sodišča za človekove pravice⁶ in Sodišča Evropske unije; sklepih ali poročilih, ki jih izdajo mednarodne organizacije (ZN in Svet Evrope (zlasti Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT))); poročilih varuha človekovih pravic in relevantnih nevladnih organizacij za človekove pravice (npr. Amnesty International, Human Rights Watch itd.) ter sodbah nacionalnih sodišč in zagotovil odreditvene države članice.

- ⁶ *Mušić proti Hrvaški; Sylla in Nollmont proti Belgiji; Torreggiani in drugi proti Italiji; Bivolaru in Moldavija proti Franciji* itd.

V nekaterih poročilih je navedeno, da se lahko pristojni izvršitveni organi zanesejo tudi na informacije, ki jih prejmejo prek različnih mrež/agencij EU (Evropska pravosodna mreža, Eurojust in Agencija za temeljne pravice itd.), in na posebna orodja, zlasti na nedavno posodobljeno podatkovno zbirko Agencije za temeljne pravice o kazenskih pridržanjih, ki naj bi postala zelo uporabno orodje za pravosodne organe pri obravnavi vprašanj v zvezi s pogoji pridržanja, in poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice z naslovom „*Criminal detention conditions in the European Union: rules and reality*“ (Razmere v zaporih v Evropski uniji: pravila in resničnost), v katerem so opisani izbrani minimalni standardi razmer v zaporih.

Elemente, ki jih morajo nacionalni pravosodni organi upoštevati v zvezi s pogoji pridržanja, je opredelilo Sodišče Evropske unije v sodbi v zadevi *Dorobantu* (C- 128/18), nanašajo pa se na nekatere fizične vidike zaporov v skladu s standardi, določenimi v EKČP. Države članice upoštevajo tudi različne dejavnike, kot so dejavnosti za zapornike (rekreacijski, izobraževalni in delovni objekti), programi rehabilitacije, zasebnost, dostop do naravne svetlobe, trajanje bivanja v zaporniški celici in zunaj nje, trajanje pridržanja itd.

V primerih, ko obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da bi lahko bila iskana oseba podvržena nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju s kazenskimi sankcijami, izvršitveni pravosodni organ v skladu s členom 15(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ zahteva potrebne dodatne informacije o dejanskih razmerah, v katerih bo zadevna oseba pridržana v odreditveni državi članici. S tem se odločitev o izvršitvi evropskega naloga za prijetje odloži, dokler izvršitveni organi ne prejmejo informacij in jamstev, ki jim omogočajo izključitev dejanske nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja.

Pomisleki v zvezi s pogoji pridržanja lahko povzročijo zamude v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, zlasti če pristojni odreditveni organ nima dovolj informacij, da bi odgovoril v razumnem roku. To se lahko zgodi, kadar je pristojnost decentralizirana in je treba ministrstvo za pravosodje ali upravo zaporov v odreditveni državi zaprositi za več informacij. Če izvršitveni organi ne prejmejo zahtevanih informacij ali jamstev, lahko predajo zavrnejo. Vendar se v praksi primeri zavrnitve pojavljajo zelo redko.

Poudariti je treba, da države članice ne uporabljajo navedene sodne prakse Sodišča Evropske unije na podlagi enotne razlage in pristopa. Večina držav članic po uradni dolžnosti oceni, ali obstajajo utemeljeni znaki za nečloveške ali ponižujoče razmere v priporu, ne glede na to, ali zadevna oseba soglaša s predajo ali ne. V enem poročilu se ocenjevana država članica sklicuje na pravice iz člena 6 EKČP. Druge države članice ocenjujejo pogoje pridržanja v odreditveni državi le, če vprašanje postavi obsojena oseba ali njen zagovornik in/ali če oseba soglaša s predajo. Več ocenjevalnih skupin je izrazilo potrebo po pojasnitvi sodne prakse Sodišča Evropske unije v zvezi s tem na ravni EU.

Kot je navedeno v nekaterih poročilih, je kakovost zaporov v EU nedvomno različna. Številne države članice pri opravljanju nalog odreditvenega organa niso nikoli prejele vprašanj o pogojih pridržanja v svojih zaporih. Take informacije se redno zahtevajo od nekaterih držav članic, za katere se šteje, da bi lahko izboljšale pogoje pridržanja, zlasti kar zadeva prenatrpanost. Vendar so ocene pokazale, da so nekatere od teh držav članic sprejele pobude za izboljšanje razmer ali o njih razmišljajo, da bi se izognile zavrnitvi predaje s strani drugih držav članic.

V okviru ocenjevanj je bilo poudarjeno, da bi si morali pristojni organi držav članic v primerih, ko so postopki predaje prekinjeni ali celo povsem ustavljeni zaradi dvostopenjskega preizkusa razmer na podlagi sodbe v združenih zadevah *Aranyosi* in *Căldăraru*, prizadevati, da se prepreči nekaznovanost.

Poudariti je treba tudi, da v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije država izvršiteljica iskani osebi ne more podeliti temeljnih pravic, ki bi bile širše od tistih, ki jih zagotavlja pravo EU.

PRIPOROČILA

- *Kadar države članice opravljajo naloge izvršitvene države evropskega naloga za prijetje, naj zagotovijo, da njihovi sodniki in tožilci, vključeni v postopke v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, po potrebi prevzamejo pobudo za oceno pogojev pridržanja v odreditveni državi članici v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije, in sicer ne samo, kadar to zahteva iskana oseba (ali njen odvetnik), in ne glede na njuno privolitev.*
- *Države članice bi morale v vlogi izvršitvenih organov v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje pri obravnavi razmer v zaporih, ki bi lahko pomenile tveganje nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, upoštevati sodno prakso Sodišča Evropske unije v skladu s standardi EKČP, da bi se izognili temu, da bi bila predaja zavrnjena zaradi višjih nacionalnih standardov.*

3.5 Vprašanja v zvezi s prevajanjem

Nekatere države članice sprejemajo evropske naloge za prijetje samo v svojem uradnem jeziku. V praksi pa se izkaže, da je včasih težko zagotoviti prevod evropskega naloga za prijetje v jezik izvršitvene države med začasnim pridržanjem, zlasti v državah članicah, ki imajo stroge roke, saj je v tem kratkem času morda težko najti prevajalca. Če odreditvena država prevoda ne predloži v predpisanem roku, se lahko postopek v zvezi z evropskim nalogom za prijetje konča, iskana oseba pa izpusti, razen če sodišče odloči, da bo evropski nalog za prijetje prevedlo na lastne stroške.

V skladu s členom 8(2) Okvirnega sklepa 2022/584/PNZ lahko vsaka država članica v izjavi, deponirani pri Generalnem sekretariatu Sveta, navede, da bo sprejemala prevode v enem drugem ali v več drugih uradnih jezikih institucij Evropske unije. Nekatere države članice uporabljajo to določbo in sprejemajo evropske naloge za prijetje tudi v jeziku, ki ni njihov. To je nov pristop, ki je uporabljen tudi v najnovejših kazensko-pravnih instrumentih EU, kot sta direktiva o evropskem nalogu za prijetje ali uredba o zamrznitvi in zaplembi premoženja, ki države članice spodbujata, da sprejemajo dokumente v več kot le enem jeziku.

Nekatere države članice so navedle, da kadar opravljajo naloge izvršitvene države, sprejemajo prevod evropskega naloga za prijetje v jeziku, ki ni njihov, v nujnih primerih ali pod pogojem vzajemnosti. V slednjem primeru je mogoče, da izvršitvena država članica prizna evropski nalog za prijetje v katerem koli uradnem jeziku katere koli odreditvene države, ki priznava evropski nalog za prijetje v uradnem jeziku navedene izvršitvene države članice. Po mnenju nekaterih skupin strokovnjakov je ta možnost najboljša praksa.

Prožna jezikovna ureditev in odprt odnos tistih držav članic, ki sprejemajo evropski nalog za prijetje v jeziku, ki ni njihov, se štejeta za dobro prakso, ki bi jo bilo vredno širše uporabljati med državami članicami, saj je njena velika prednost, da pospeši postopke v zvezi z evropskim nalogom za prijetje.

Številne države članice, kadar opravljajo naloge odreditvene države, odhajajoče obrazce evropskega naloga za prijetje prevedejo v angleščino, preden jih vnesejo v SIS. Tudi to se šteje za dobro prakso, saj omogoča, da je različica, ki je na splošno razumljiva v vseh državah članicah, vedno na voljo, ne glede na to, ali jo je treba prevesti v sprejemljiv jezik izvršitvene države članice.

Strokovni delavci iz nekaterih držav članic so izjavili, da tudi v primeru, če je uradni jezik sodnih obravnav nacionalni jezik, raje prejmejo evropski nalog za prijetje v angleščini, ker so prevodi v uradni jezik izvršitvene države članice včasih slabe kakovosti. Kljub temu je treba evropski nalog za prijetje nato prevesti v jezik kazenskega postopka, preden se zadeva lahko predloži sodišču.

Pri izmenjavi informacij nekatere države članice vložijo zahteve za dodatne informacije v zvezi z evropskim nalogom za prijetje ali nanje odgovorijo v svojem jeziku. V takih primerih je treba prevesti zahtevo za dodatne informacije, kar lahko podaljša postopek v zvezi z evropskim nalogom za prijetje.

Nekatere države članice so poudarile, da lahko pride do težav pri zahtevanju dodatnih informacij, kadar nekatere države članice pogosto ne uporabljajo splošno razumljivih jezikov. Nekaj držav članic ne vzpostavlja stikov z organi drugih držav članic neposredno, temveč prek osrednjih organov, ker ne obvladajo dobro nekaterih jezikov. Druge države članice so navedle, da lahko komunikacija med odreditvenim organom in izvršitvenim organom poteka tudi v jeziku, ki ni uradni jezik zadevne države članice, v teh primerih pa se običajno uporablja angleščina.

PRIPOROČILO

- ***Kadar države članice opravljajo naloge izvršitvene države, naj razmislijo o prožnem pristopu k jezikovnim zahtevam in v večji meri uporabljajo člen 8(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ter evropski nalog za prijetje sprejemajo v jezikih, ki niso njihov uradni jezik.***

3.6 Roki

Izvršitveni organi držav članic običajno spoštujejo roke iz člena 17 navedenega okvirnega sklepa v primerih, ko dodatnih informacij ni treba zahtevati ali so poslane pravočasno.

Če so potrebne dodatne informacije, da lahko pristojni izvršitveni organi odločijo o predaji, izvršitveni pravosodni organ manjkajoče informacije zahteva na podlagi člena 15(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. Običajno se določi rok za prejem, ob upoštevanju potrebe po spoštovanju rokov iz člena 17 navedenega okvirnega sklepa.

Vendar je v nekaterih državah članicah za obravnavo evropskih nalogov za prijetje potrebnega veliko časa zaradi postopka preučitve podatkov v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, v primeru nezadostnih dodatnih informacij ali neustreznega odgovora na vprašanja iz prvotnega zahtevka pa so morda potrebni opomini organom. Drugi razlogi za morebitne zamude so povezani s sodbami v odsotnosti, predvsem zaradi pomanjkanja potrebnih in pravilnih informacij, ali z zahtevami po informacijah ter z zadevami, v katerih se Sodišču Evropske unije predložijo vprašanja za predhodno odločanje.

V teh primerih, kadar rok za predložitev dodatnih informacij ni upoštevan, se pogosto prekoračijo roki iz člena 17(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. V nekaterih poročilih je bilo ugotovljeno, da neupoštevanje roka ali nepredložitev zahtevanih informacij lahko privede do izpustitve iskane osebe ali celo do tega, da pravosodni organ dokončno zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje.

V številnih primerih zamude izvršitvena država članica navede informacije o razlogih za zamudo. Več držav članic v vlogi izvršitvenih organov je navedlo, da v primeru, če po več opominih ne prejmejo odgovora, vzpostavijo stik z ustrezno kontaktno točko Evropske pravosodne mreže, v nujnih ali bolj zapletenih primerih pa s svojim nacionalnim članom Eurojusta, da jim pomagata pri pridobivanju zahtevanih informacij.

Kot je navedeno v nekaterih poročilih, se informacije o zamudi in predvidenem času, potrebnem za sprejetje odločitve o izvršitvi evropskega naloga za prijetje, redko posredujejo odreditveni državi na lastno pobudo. Strokovne skupine pa so menile, da ta praksa ni popolnoma v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ, saj je v njegovem členu 17(4) določeno, da mora izvršitveni pravosodni organ, kadar evropskega naloga za prijetje ni mogoče izvršiti v rokih iz odstavkov 2 ali 3, o tem nemudoma obvestiti odreditveni pravosodni organ in navesti razloge za zamudo.

V nekaterih poročilih je bilo poudarjeno, da je treba najti ravnovesje med potrebo po čim hitrejši izvršitvi evropskega naloga za prijetje in temeljitim preverjanjem, ki ga opravijo izvršitveni organi, na eni strani ter potrebo, da se odreditvenemu organu zagotovi dovolj časa za odgovor na zahtevo, vključno z morebitnim pritožbenim postopkom, na drugi strani.

Kot je bilo ugotovljeno v enem ocenjevalnem poročilu, bi bilo mogoče postopke v zvezi z evropskim nalogom za prijetje izboljšati, če bi se sodelovanje med državami članicami racionaliziralo v smislu zagotavljanja dopolnilnih informacij, pomembnih za odločitve, kar bi pospešilo postopek odločanja in olajšalo spoštovanje rokov iz člena 17 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ.

V nekaterih poročilih je bilo poudarjeno, da so sodbe *Tupikas*, *Zdziaszek* in *Ardic*, čeprav so zagotovile koristne smernice za določitev področja uporabe člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, tudi povečale potrebo po dodatnih informacijah, ki niso izrecno zahtevane v obrazcu evropskega naloga za prijetje, kar je nedvomno privedlo do povečanja števila zahtev za dodatne informacije in nespoštovanja rokov iz člena 17 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ.

V primeru nespoštovanja rokov iz člena 17 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ o njem in razlogih za zamudo obvestijo Eurojust le nekatere države članice. Poudariti je treba tudi, da v primeru ponavljajočega se nespoštovanja v skladu s členom 17(7), država članica, ki s strani druge države članice doživlja ponavljajoče se zamude pri izvrševanju evropskega naloga za prijetje, o tem obvesti Svet, da bi se izvajanje te okvirne odločbe ocenili na ravni države članice.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj si tako v vlogi odreditvene države kot izvršitvene države v postopku odločanja in relevantnih postopkih po najboljših močeh prizadevajo, da kljub zapletenosti postopkov zagotovijo spoštovanje rokov iz Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. V ta namen je priporočljivo, da države članice, kadar opravljajo naloge odreditvene države, pravočasno zagotovijo zahtevane dopolnilne informacije, da bi se izognile nepotrebnim zamudam.*
- *Priporoča se, da države članice, kadar opravljajo naloge izvršitvene države članice, obvestijo odreditveni pravosodni organ in Eurojust, kadar zahteve ni mogoče izvršiti v roku, določenem v Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ.*

4. OKVIRNI SKLEP 2008/909/PNZ

4.1. Razlogi za zavrnitev

V več državah članicah so bili vsi ali nekateri razlogi za nepriznanje in neizvršitev iz člena 9 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ preneseni kot obvezni, čeprav so vsi ti razlogi v samem okvirnem sklepu fakultativni. Enake ugotovitve kot v zvezi z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ veljajo tudi za Okvirni sklep 2008/909/PNZ.

V večini držav članic so najpogostejši razlogi za nepriznanje ali neizvršitev sodb drugih držav članic na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ neobstoj dvojne kaznivosti; sodbe, izdane v nenavzočnosti, in dejstvo, da je preostalo trajanje kazni, ki jo je treba prestati, krajše od šest mesecev. Drugi razlogi za zavrnitev, ki so pogosto uporabljeni so: organ izdajatelj je predložil nepravilno izpolnjeno potrdilo; obsojena oseba ima državljanstvo države izvršiteljice; olajševanje socialne rehabilitacije ni bilo ugotovljeno, ker ni povezave z državo izvršiteljico; izvršitev kazenske sankcije je zastarala. Drugi razlogi za nepriznanje ali neizvršitev se uporabljajo redkeje.

4.2 Vprašanja v zvezi s pogoji pridržanja

Tako kot v postopku v zvezi z evropskim nalogom za prijetje več držav članic pri izdaji potrdila o premestitvi zapornika v drugo državo članico v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ upošteva temeljne pravice v zvezi s pogoji pridržanja in oceni, ali so razmere v zaporih v državi članici izvršiteljici zadovoljive. V zvezi s tem se sklicujejo na sodno prakso Sodišča Evropske unije (zlasti na sodbo *Aranyosi in Căldăraru*) kot smernice za razlago, čeprav se ta sodna praksa ni sklicevala na Okvirni sklep 2008/909/PNZ.

Vendar so ocene pokazale, da so v praksi primeri, ko prenos v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ ni zaključen ali sprožen zaradi nezadovoljivih razmer v zaporih v državi izvršiteljici, precej redki.

4.3 Ocenjevanje socialne rehabilitacije

V skladu z uvodno izjavo 9 in členom 4(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ mora biti pristojni organ države izdajateljice prepričan, da bi izvršitev kazenske sankcije s strani države izvršiteljice olajšala socialno rehabilitacijo in uspešno ponovno vključitev obsojene osebe. Ta ocena je ključni vidik v okviru postopkov na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, saj omogoča boljše doseganje vzgojnih in preprečevalnih ciljev kazni.

Zato bi morali, kot je navedeno v nekaterih poročilih, odreditveni organi pri odločanju, ali bodo zahtevali premestitev izvršitve kazenske sankcije v drugo državo članico, in izvršitveni organi pri odločanju, ali bodo to premestitev sprejeli ali ne, ustrezno upoštevati interes obsojene osebe za socialno rehabilitacijo. Kljub temu je treba ta interes za socialno rehabilitacijo uravnotežiti z interesom pravosodnega sistema za učinkovito izvrševanje kazni v eni državi članici.

Nekaj držav članic je poudarilo tudi pomen pravic žrtev pri uporabi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ. Po njihovem mnenju bi bilo treba pozornost nameniti tudi temu, da se oškodovancem zagotovi dejanska odškodnina, kadar je zadevna oseba premeščena v drugo državo članico, saj je bilo v praksi ugotovljeno, da v nekaterih primerih taka odškodnina preneha takoj, ko obsojena oseba začne prestajati kazen v drugi državi članici.

V Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ pojem „socialna rehabilitacija“ ni opredeljen. V nekaterih državah članicah so bile izdane smernice o posebnih merilih za oceno možnosti za socialno rehabilitacijo pred izdajo potrdila, medtem ko je v drugih državah članicah sodnik tisti, ki v posameznem primeru presodi, ali bi premestitev omogočala lažjo socialno rehabilitacijo.

V skladu s Priročnikom o premestitvi obsojenih oseb in zapornih kaznih v Evropski uniji (2019/C 403/02) ocena olajšane socialne rehabilitacije ne sme biti omejena zgolj na ugotavljanje geografske povezave, temveč mora temeljiti na podrobni presoji posameznega primera.

V devetem krogu medsebojnih ocenjevanj se je izkazalo, da večina organov držav članic skrbno oceni možnosti obsojene osebe za socialno rehabilitacijo v primeru premestitve v drugo državo, da bi v njej prestala kazen, in pri tem v določeni meri upošteva podobna merila, čeprav se lahko celotni nabor uporabljenih parametrov razlikuje. V večini primerov je sicer verjetno, da bo socialna rehabilitacija lažja s premestitvijo v državo članico izvora, vendar utegne biti za to, da bi se o tem prepričali, potrebna celovita ocena posameznega primera.

To se nanaša na več dejavnikov in okoliščin položaja posameznika, na podlagi katerih je mogoče razumno ugotoviti, ali je premestitev ustrezna glede na merilo socialne rehabilitacije. V večini držav članic se posebna pozornost namenja socialnemu okolju obsojenih oseb, ki bi lahko bile premeščene v državo izvršiteljico, in sicer socialnim, ekonomskim, kulturnim, jezikovnim, družinskim in drugim vezem, ki jih ima zadevna oseba s to državo članico.

Med drugimi merili za oceno dejavnikov, ki bi lahko ustvarili ugodne pogoje za socialno rehabilitacijo, so lahko: trajanje, narava in razmere prebivanja osebe, njen finančni položaj, jezik, ki ga govori, vprašanje, ali je zaposlena v državi članici izvršiteljici, ter razpoložljivost namestitve.

V nekaj državah članicah pristojni organi uporabljajo druga merila, kot so vprašanje, kje se nahaja središče življenjskih interesov, zdravstveni preudarki, dolžina kazni, ki jo je treba še prestati, možnost zgodnjega odpusta itd. Mnenje obsojene osebe običajno prav tako pomembno vpliva na končno odločitev o premestitvi prestajanja kazni.

Podatki iz nacionalne dokumentacije ali potrdila morda ne zadostujejo za ugotovitev, ali bi kazenska sankcija olajšala socialno rehabilitacijo in uspešno ponovno vključitev obsojene osebe v družbo, zato so lahko potrebne dodatne informacije, zlasti za ugotovitev povezav osebe z državo članico, v katero naj bi bila premeščena.

V ta namen člen 4(3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ državam članicam izdajateljicam omogoča, da se pred pošiljanjem potrdila in sodb posvetujejo z državo članico izvršiteljico. Vendar države članice te možnosti ne uporabljajo v enakem obsegu, pri čemer jih le nekaj to možnost uporablja redno. Druge države članice se z državo izvršiteljico posvetujejo le v zelo specifičnih primerih, na primer kadar je potrebno posvetovanje ali predhodno soglasje.

Čeprav takšno posvetovanje ni obvezno, razen v primerih iz odstavka 1(c) člena 4 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, je po mnenju nekaterih skupin strokovnjakov predhodno posvetovanje z državo članico izvršiteljico koristno, saj državi članici izdajateljici omogoča, da pridobi vse ustrezne informacije za odločitev, ali naj izda potrdilo v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ. Poleg tega to olajšuje nemoteno sodelovanje z državo članico izvršiteljico v nadaljnjih fazah postopka, ne le v smislu ocene možnosti za socialno rehabilitacijo, ampak tudi v zvezi z drugimi vprašanji glede premestitve.

Izvršitveni organi lahko na podlagi člena 4(4) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ izdajo obrazložena mnenja, v katerih navedejo, da izvršitev kazenske sankcije v državi izvršiteljici ne bi olajšalo rehabilitacije in ponovne vključitve osebe v družbo, ter jih pošljejo odreditvenim organom. Vendar se je v devetem krogu medsebojnih ocenjevanj izkazalo, da se taka mnenja ne izdajajo zelo pogosto. Poudariti je treba tudi, da takšno mnenje, če je prejeto, za organ države članice izdajateljice ni zavezujoče in ne vodi vedno do umika potrdila.

PRIPOROČILA

- *Vse države članice naj v vlogi države članice izdajateljice zagotovijo, da njihovi pristojni organi kar najboljše izkoristijo možnost, ki jo ponuja člen 4(3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, in se posvetujejo z državo članico izvršiteljico, da bi zbrale ustrezne informacije o dejanskih možnostih za socialno rehabilitacijo obsojene osebe, ki bi lahko bila premeščena v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ.*

4.4 Obveščanje, mnenje in privolitev obsojene osebe v premestitev

Postopek za posredovanje sodbe in potrdila drugi državi članici v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ lahko država izdajateljica začne po uradni dolžnosti ali na prošnjo države izvršiteljice ali obsojene osebe. Vendar nekaj držav članic takega postopka ne začne, če tega ne zahteva obsojena oseba ali država izvršiteljica, ali ga začne šele, ko obsojena oseba privoli v premestitev.

V ocenjevalnih poročilih je bilo izpostavljeno, da se zdi, da te prakse niso v skladu z duhom Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ in da bi morali pristojni odreditveni organi, kadar je to primerno, razmisliti o začetku takega postopka po uradni dolžnosti, da bi olajšali socialno rehabilitacijo obsojene osebe.

V eni državi članici je mogoče zahtevati priznanje in izvršitev zaporne kazni tudi že na zaslišanju osumljenca ali celo med pripravo na zaslišanje, kar je po mnenju skupine strokovnjakov koristno. Menijo, da bi to prakso lahko sprejele druge države članice, tako da lahko osumljenec že v zgodnji fazi postopka in v navzočnosti odvetnika, ki lahko pojasni možnosti, ki jih ponuja Okvirni sklep 2008/909/PNZ, in pravosodnih organov ter po potrebi tolmača, sprejme bolj tehtno odločitev o tem, ali bi mu premestitev koristila.

4.4.1. Razmere v državi članici izdajateljici

Ocene so pokazale, da se obsojene osebe, ki so državljani države članice, ki ni država članica, v kateri so bile obsojene, ali v njej običajno prebivajo, ne zavedajo nujno svoje pravice do premestitve za prestajanje kazni v državi svojega državljanstva ali običajnega prebivališča ali v drugi državi članici. Zato je v večini držav članic med postopki, povezanimi z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, zadevna oseba, ko je v priporu, obveščena o možnosti premestitve v drugo državo članico, postopkih, ki jih je treba uporabiti za to, in pravnih posledicah take premestitve, kot je načelo specialnosti.

V večini držav članic se to izvaja v pisni obliki, z obrazcem ali brošuro, ki pa pogosto ni na voljo v vseh uradnih jezikih EU. Kot je navedeno v več poročilih, bi bilo to priporočljivo, da se zagotovi, da bo zadevna oseba lahko razumela ustrezne informacije. V eni državi članici so zaporniki obveščeni le ustno. Ocenjevalna skupina je poudarila, da to ne zadostuje in da bi morali biti vsi zaporniki pisno obveščeni o možnosti prestajanja kazni v drugi državi članici in o ustreznem postopku premestitve.

Z istim namenom je bilo poudarjeno tudi, da je glede na to, da zaporniki običajno ne poznajo procesnega prava, primerno zagotoviti, da so take informacije jasne in dostopne, saj bi jim to omogočilo boljše razumevanje možnosti, ki jih ponuja Okvirni sklep 2008/909/PNZ. Ena ocenjevalna skupina je predlagala, da bi se lahko zapornikom v zaporih vseh držav članic razdelil standardni informativni list EU v vseh jezikih EU.

V skladu s členom 6(3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ postopek, ki ga mora uporabiti država članica izdajateljica, zahteva, da ima obsojena oseba v vseh primerih, ko se še vedno nahaja na njenem ozemlju in je sodba že pravnomočna, tudi možnost, da izjavi, ali se strinja s premestitvijo ali ne, tudi če njeno soglasje ni potrebno. Postopek, ki obsojeni osebi omogoča, da izrazi svoje mnenje, se med državami članicami razlikuje in je lahko pisen in/ali usten. Če se obsojena oseba izreče ustno, se običajno sestavi pisni zapis. V enem poročilu je bilo ugotovljeno, da je v praksi pogosto težko preveriti informacije, pridobljene od obsojene osebe (razgovori z družino, sosedi, delodajalcem).

Mnenje obsojene osebe ima pomembno vlogo pri odločanju o izdaji potrdila. To mnenje se običajno ustrezno upošteva skupaj z drugimi elementi zadeve in pravnimi zahtevami, čeprav ni odločilno za odločitev o premestitvi.

V skladu s členom 6(1) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ se pridobi privolitev obsojene osebe, razen v primerih iz člena 6(2), in sicer če je oseba, ki bi lahko bila premeščena, državljan države članice, v katero bi bila premeščena, če se uporabi ukrep prisilne odstranitve ali če pobegne ali je vrnjena v to državo članico med pregonom ali obsodbo v državi članici izdajateljici. V eni državi članici se v primerih, ko obsojena oseba zahteva začetek postopka za posredovanje potrdila drugi državi članici, domneva, da je privolitev v premestitev že vsebovana v tej zahtevi. Po mnenju ocenjevalne skupine se zdi, da ta praksa ne upošteva dejstva, da Okvirni sklep 2008/909/PNZ zahteva, da obsojene osebe v to izrecno privolijo in da so obveščene o pravnih posledicah take privolitve.

V nekaterih poročilih je bilo poudarjeno, da se v primerih, ko se obsojena oseba prisilno odstrani v državo članico državljanstva na podlagi ukrepa izгона ali prisilne odstranitve, potem ko je izpuščena iz izvršitve kazni, potrdilo pošlje državi članici državljanstva ne glede na to, ali se obsojena oseba s premestitvijo strinja ali ne.

Pristojni odreditveni organi morajo v skladu s členom 6(4) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ obsojeno osebo v jeziku, ki ga razume, obvestiti o odločitvi, da se sodba skupaj s potrdilom posreduje državi članici izvršiteljici z uporabo standardnega obrazca za uradno obvestilo iz Priloge II k navedenemu okvirnemu sklepu. Če se obsojena oseba takrat, ko se sprejme ta odločitev, nahaja v državi članici izvršiteljici, se ta obrazec posreduje državi članici izvršiteljici, ki o tem uradno obvesti obsojeno osebo.

Čeprav Okvirni sklep 2008/909/PNZ ne določa pravnih sredstev za izpodbijanje odločitve o premestitvi izvršitve kazenske sankcije, nekatere države članice to omogočajo v svojem nacionalnem pravu.

4.4.2. Razmere v državi članici izvršiteljici

Kadar obsojena oseba ni v državi članici izvršiteljici, razen če je že bila zaslišana v državi izdajateljici, se država izvršiteljica najpogosteje zanaša na to, da država izdajateljica pisno poda mnenje in, kadar se to zahteva, privolitev obsojene osebe v predlagano premestitev. Nekaj držav članic izvršiteljic pa neposredno pisno zaprosi za mnenje in privolitev obsojene osebe.

Če je obsojena oseba v državi članici izvršiteljici, imajo vse države članice postopkovno ureditev za prejem mnenja in, kadar se to zahteva, privolitev obsojene osebe v premestitev. V večini držav članic je obsojena oseba ali oseba, odgovorna za pomoč ali zastopanje, če gre za mladoletno osebo ali osebo pod pravnim varstvom, povabljen na sodno obravnavo, da poda svoje mnenje in, kadar se to zahteva, privolitev. Pomagata jim odvetnik in po potrebi tolmač. V nekaterih drugih državah članicah se ta postopek izvaja pisno.

Ne glede na to, ali je država članica v vlogi države članice izdajateljice ali izvršiteljice, mora osebo uradno obvestiti o vseh sodnih odločbah pristojnega organa z uporabo obrazca za uradno obvestilo iz Priloge II k Okvirnemu sklepu 2008/909/PNZ. Če je oseba še vedno v državi izdajateljici, jim izvršitveni organi pošljejo odločbo prek pristojnega organa te države ali neposredno. Države članice veliko uporabljajo Prilogo II k Okvirnemu sklepu 2008/909/PNZ.

V več poročilih je navedeno, da se lahko odločitev države članice izvršiteljice v zvezi s priznanjem in izvršitvijo zaporne kazni izpodbija z vložitvijo pritožbe.

PRIPOROČILA

- *Vse države članice naj zagotovijo, da njihovi pristojni organi obsojene osebe na preprost in dostopen način obvesščajo o možnosti prestajanja kazni v drugi državi članici v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, ustreznem postopku za premestitev in njegovih pravnih posledicah.*
- *Vse države članice naj zagotovijo, da se ustrezne informacije o premestitvi za prestajanje kazni v drugi državi članici posredujejo osebi, ki bi lahko bila premeščena, v pisni obliki z obrazcem ali brošuro, ki je po možnosti na voljo v vseh uradnih jezikih EU, da bi zadevna oseba te informacije razumela.*

4.5 Prilagoditev in delno priznanje

Narava in trajanje zapornih kazni se med državami članicami zelo razlikujeta. Zato lahko priznanje in izvrševanje zaporne kazni v drugi državi članici v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ vključujeta tudi prilagoditev ali delno priznanje kazenske sankcije, kot je določeno v členu 8 oziroma 10 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ.

Na podlagi rezultatov devetega kroga medsebojnih ocenjevanj je mogoče domnevati, da vprašanje delnega priznanja in prilagoditve kazenske sankcije v večini držav članic ne prinaša večjih izzivov pri uporabi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ ali načela vzajemnega priznavanja in ne ovira njune vloge pri omogočanju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah po vsej EU. Vendar so bila v oceni izpostavljena nekatera vprašanja, ki jih je treba obravnavati, kot je opisano v nadaljevanju.

4.5.1. Prilagoditev

Opozoriti je treba, da sistem Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ temelji na načelu vzajemnega priznavanja, zato člen 8(1) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ načeloma določa nadaljevanje kazenske sankcije glede njene narave in trajanja, kot jo je izrekla država izdajateljica. Kot izjema od tega pravila je v členu 8(2) in (3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ določena prilagoditev kazenske sankcije v dveh posebnih primerih:

- v skladu s členom 8(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, kadar kazenska sankcija zaradi trajanja ni združljiva s pravnim sistemom države članice izvršiteljice, ker presega najdaljše obdobje, določeno za podobna kazniva dejanja po takrat veljavni zakonodaji. Država članica izvršiteljica lahko kazensko sankcijo prilagodi tako, da izreče najvišjo kazensko sankcijo, ki se uporablja v njenem pravnem sistemu;

- v skladu s členom 8(3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ lahko pristojni izvršitveni organ kazensko sankcijo, če je po svoji naravi nezdružljiva s pravnim sistemom države članice izvršiteljice, prilagodi kazni ali ukrepu, ki najbolj ustreza zaporni kazni, izrečeni v državi članici izdajateljici. Kazenska sankcija, ki vključuje odvzem prostosti, se ne sme spremeniti v globo ali drugo denarno kazen.

V takih primerih morajo izvršitveni organi oceniti, kaj je „podobno kaznivo dejanje“ iz člena 8 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, da bi določili primerljivo kaznivo dejanje, ki je po objektivnih in subjektivnih lastnostnih blizu kaznivemu dejanju, storjenemu v državi članici izdajateljici, in za katero bi bilo teoretično mogoče naložiti kazen v podobnem primeru v njihovem kazenskoopravnem sistemu.

Okvirni sklep 2008/909/PNZ ne opredeljuje pojma „podobno kaznivo dejanje“ in ne določa, katere obvezne določbe kazenskega prava bi se morale uporabljati v zvezi z določitvijo kazni in glede tega omenja le pravo države izvršiteljice. Ena skupina strokovnjakov je poudarila, da so se posamezne države članice odločile za različne razlage pojma „podobno kaznivo dejanje“. Nekatere države članice prilagajajo kazni splošni najvišji zaporni kazni v skladu s svojo zakonodajo, druge pa jih prilagajajo najvišji kazni za podobna kazniva dejanja.

V vseh primerih je treba opraviti pravno analizo, da se ugotovi ujemanje med dejanskimi elementi kaznivega dejanja in kazensko opredelitvijo po nacionalnem pravu države izvršiteljice.

Ocenjevanje je pokazalo, da države članice v vlogi države članice izvršiteljice ocenijo, kaj lahko pomeni „podobno kaznivo dejanje“ iz člena 8 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, z uporabo podobnih meril, kot so sestavni elementi kaznivega dejanja, vrsta kaznivega dejanja in trajanje kazni, dejstva v zadevi, kot so opisana v potrdilu, in pravna kvalifikacija kaznivega dejanja v državi izdajateljici.

Kljub temu se zdi, da lahko pojem „podobno kaznivo dejanje“ iz člena 8(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ povzroči težave, če informacije o kaznivem dejanju iz potrdila (del (h)) niso skladne s sodbo ali če so opis v potrdilu ali v njem opisana dejstva nejasna ali nezadostna za enakovredno opredelitev dejstev. V teh primerih lahko država izvršiteljica od države članice izdajateljice zahteva dodatne informacije ali kopijo sodbe.

V nekaterih ocenjevalnih poročilih je navedeno, da je lahko predhodno posvetovanje med odreditvenimi in izvršitvenimi organi koristno v izogib umiku potrdil zaradi zahtev po prilagoditvi v državi članici izvršiteljici v kateri koli fazi postopka (priznanje ustrezne sodne odločbe, njena izvršitev ali pošiljanje v izvršitev drugi državi članici) v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ.

V nekaterih poročilih je navedeno, da je prilagoditev kazni, ki zahteva psihiatrično ali zdravstveno oskrbo in vključuje odvzem prostosti, vendar ne pomeni redne zaporne kazni, pogosto problematična zaradi razlik med nacionalnimi sistemi, kar zadeva pristojne organe, obvezno naravo psihiatričnega zdravljenja ali trajanje odvzema prostosti.

V nekaterih poročilih je poudarjeno, da se lahko pojavijo težave v zvezi z izračunom preostanka kazni, ki jo je treba prestati, saj se pravni sistemi razlikujejo, prav tako pa se lahko razlikujejo njihove metode izračuna. Nekatere države članice odvzem prostosti izračunavajo v letih in mesecih, druge pa v dnevih; to otežuje izračun natančnega trajanja kazni ali preostalega dela, ki ga je treba prestati. V takih primerih se lahko od odreditvenih organov zahtevajo dodatne informacije. Kljub takšnim težavam do zavrnitev iz teh razlogov še vedno prihaja le izjemoma.

Razen navedenih vprašanj večina držav članic ni poročala o drugih praktičnih težavah na tem področju. Dejansko nekatere države članice še niso bile primorane prilagoditi kazenske sankcije, ker bi bili njena dolžina ali narava nezdržljivi z njihovim nacionalnim pravom, ali pa so take situacije izkusile le v omejenem številu primerov. Večina držav članic je redko naletela na primere, v katerih so bila potrdila umaknjena zaradi preveč prizanesljive kazni.

4.5.2. Delno priznanje

V členu 10 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ je določeno, da če pristojni organ države članice izvršiteljice šteje, da bi bilo primerno razmišljati o delnem priznanju sodbe in izvršitvi kazenske sankcije, se lahko pred odločitvijo, da v celoti zavrne priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije, posvetuje s pristojnim organom države članice izdajateljice, da bi dosegla dogovor. Pristojni odreditveni in izvršitveni organi se lahko za vsak primer posebej dogovorijo o delnem priznanju, če tako priznanje ne povzroči podaljšanja kazenske sankcije.

Če soglasje o rešitvi, sprejemljivi za odreditveni organ, ni doseženo, je lahko njegova končna odločitev ta, da potrdilo umakne, če meni, da kazenska sankcija ne bi bila pravilno izvršena.

Deveti krog medsebojnih ocenjevanj je pokazal, da v večini držav članic delno priznanje ni pogost ukrep. Le nekaj držav članic je poročalo o primerih delnega priznanja kazni, ki jih je izrekla država članica izdajateljica, . Kljub pomanjkanju praktičnih izkušenj s tem vprašanjem se zdi, da so strokovnjaki seznanjeni s postopkom, ki ga je treba uporabiti v skladu s členom 10 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, vključno z morebitnim posvetovanjem s pristojnimi organi države članice izdajateljice in potrebo po dogovoru z njimi o pogojih delnega priznanja in izvršitve, pri čemer kazenska sankcija ne sme postati strožja.

Običajno niti nacionalna zakonodaja niti drugi formalni akti ne določajo posebnih meril za odločanje o delnem priznanju sodbe in izvršitvi kazni, in sicer kako oceniti, ali je to mogoče ali ne, kaj bi bilo treba upoštevati v ta namen ali v katerih primerih bi morali sodni organi umakniti potrdilo ali ne. Ta ocena je v glavnem prepuščena presoji pristojnega organa.

Pogosto se delno priznanje sodb uporablja v primerih, ko je bila oseba obsojena za več sočasnih kaznivih dejanj, se o dejanju odloča ločeno, pogoji pa so izpolnjeni le za nekatera kazniva dejanja, pri čemer eno ali več kaznivih dejanj v državi izvršiteljici ni kaznivo. To se lahko zgodi zlasti pri prekrških (kot so finančni prekrški, prekrški na področju drog, prometni prekrški itd.), ki so v nekaterih državah članicah v pristojnosti upravnih organov.

Za oceno, ali je delno priznanje v državi izvršiteljici sprejemljivo ali bi bilo treba potrdilo umakniti, je pomembno, da se država izdajateljica po delnem priznanju prepriča o zmanjšanju kazenske sankcije. Kot je poudarjeno v nekaterih poročilih, lahko delno priznanje v redkih primerih, če se to zmanjšanje šteje za znatno, privede do umika potrdila.

Nekaj držav članic je opozorilo na nekatere težave, ki izhajajo iz razlik med pravnimi sistemi. Predvsem gre za nezdružljivost nekaterih ukrepov s pravom države izvršiteljice, različna merila in metode, ki jih posamezna država članica uporablja za izračun končne kazenske sankcije, ter načelo seštevanja izrečenih kazni. Do tega lahko pride, kadar se ena od osnovnih kazni nanaša na ravnanje, ki v državi izvršiteljici ni opredeljeno kot kaznivo dejanje, in je pozneje težko ugotoviti, kateri del kazni je bil izrečen za to konkretno kaznivo dejanje, zato se lahko zahtevajo podrobne informacije v zvezi z določitvijo iz tega izhajajoče kazni za več kaznivih dejanj.

Večina držav članic ni imela večjih težav v postopku posvetovanja iz člena 10(1) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ; država izdajateljica in država izvršiteljica pogosto dosežeta dogovor o delnem priznanju sodbe in izvršitvi kazenske sankcije. Če pa se v tem procesu pojavijo težave, jih je mogoče rešiti s posredovanjem Eurojusta ali kontaktnih točk EJM kot posrednikov.

PRIPOROČILA

- *Države članice v vlogi države izdajateljice in države izvršiteljice naj v primerih, ko popolno priznanje kazenske sankcije na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ ni mogoče, zagotovijo, da njihovi pristojni organi opravijo posvetovanja na podlagi člena 10(1) tega okvirnega sklepa, da bi dosegli dogovor glede možnosti delnega priznanja sodbe in izvršitve kazenske sankcije, saj to lahko olajša vzajemno priznavanje.*
- *Države članice naj zagotovijo, da njihovi pristojni organi v vlogi odreditvenih organov v postopkih na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, pri izpolnjevanju dela (h) potrdila pripravijo čim bolj popolno in natančno izjavo o dejstvih, da se po potrebi dopolnijo informacije iz sodbe, da se preprečijo morebitne težave pri ocenjevanju kaznivega dejanja s strani izvršitvenih organov.*

4.6 Vprašanja v zvezi s prevajanjem

V skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ je treba državi članici izvršiteljici za priznanje sodbe in izvršitev kazenske sankcije poslati naslednje dokumente: kopijo potrdila, kopijo sodbe in prevod potrdila v uradni jezik ali uradne jezike države članice izvršiteljice ali, kadar je to možno, v uradni jezik Unije, ki ga zadevna država članica sprejema.

V skladu s členom 23(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ prevod sodbe načeloma ni potreben; zato zakonodaja več držav članic ne zahteva prevoda sodbe.

V skladu z odstavkom 3 te določbe lahko samo države članice, ki so deponirale izjavo pri Generalnem sekretariatu Sveta, kot države izvršiteljice v primerih, ko menijo, da vsebina potrdila ne zadostuje za odločitev o priznanju in izvršitvi kazenske sankcije, zahtevajo, da se sodbi ali njenim bistvenim delom priloži prevod v njihov uradni jezik. Države članice brez take priglasitve lahko to, kadar je potreben prevod (tj. v bolj zapletenih sodbah), uredijo brez posredovanja države članice izdajateljice.

Čeprav v takih primerih od države izdajateljice ni bil zahtevan prevod sodbe, je v skladu z zakonodajo nekaterih držav članic o kazenskem postopku uporaba uradnega jezika v sodnih postopkih obvezna. Zato pristojni organi nekaterih držav članic v praksi menijo, da je prevod sodbe zaželen, in ga pogosto zahtevajo ali ga, če ga ne prejmejo od države članice izdajateljice, pogosto prevedejo na lastne stroške.

Popoln prevod sodbe se lahko šteje za potrebnega v primerih, ko se zdi vsebina potrdila nezadostna za odločitev o izvršitvi kazenske sankcije in je potrebna podrobnejša preučitev morebitnih razlogov za zavrnitev ali potrebe po prilagoditvi. Poleg tega nekatere države članice zahtevajo prevod vseh dokazil.

V teh primerih se lahko pristojni organi obeh držav članic posvetujejo, kar lahko privede do kompromisa glede na različno zakonodajo v drugi državi članici. Od države članice izdajateljice se lahko zahteva, da zagotovi samo prevod ustreznih delov sodbe (tj. preučitev kaznivih dejanj in presoje sodišča v zvezi z izbiro in dolžino kazenske sankcije) ali predloži skrajšano sodbo namesto celotne sodbe, saj je prevod celotnih sodb običajno drag in dolgotrajen. Te ureditve lahko prihranijo čas in nepotrebno porabo sredstev.

Jasno je, da kadar se vloži zahteva za prevod odločbe o izreku kazni in po potrebi dokazil, nekatere države članice te zahteve pogosto ne izpolnijo v določenih rokih, zaradi česar se odločitve o priznanju in izvršitvi sodbe odloži.

Nekaj držav članic v vlogi izvršiteljice ne zahteva redno prevoda sodbe in dodatnih dokumentov v svoj jezik in/ali te dokumente sprejema v angleščini, kar skupine strokovnjakov ocenjujejo kot dobro prakso.

Nekaj držav članic v vlogi izdajateljice državi članici izvršiteljici običajno posreduje sodbo in potrdilo, prevedena v jezik, ki ga ta država članica sprejema, čeprav to ni potrebno in neodvisno od posebne zahteve, kar je tudi dober način, da se postopki olajšajo in pospešijo.

V nekaterih primerih, ko prejeto potrdilo ni prevedeno ali kadar ni zagotovljen prevod odločbe ali njenih bistvenih elementov in vsebina teh dokumentov ne zadostuje za sprejetje odločitve, lahko pristojni organi države izvršiteljice zavrnejo priznanje sodbe druge države članice, ki je izrekla zaporno kazen, postopek pa se zaključi.

PRIPOROČILA

- *Kadar države članice delujejo kot države članice izvršiteljice v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, bi morale zagotoviti, da njihovi pristojni organi omejijo zahteve za prevod celotnih sodb na primere, v katerih vsebina potrdila ne zadostuje za odločitev o izvršitvi kazenske sankcije, in po potrebi po posvetovanju s pristojnimi organi države izdajateljice, da se oceni, ali bi zadostovalo, da se v skladu s členom 23(3) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ prevedejo samo bistveni deli sodb.*

4.7 Roki

Več držav članic, ki delujejo kot države izvršiteljice, se srečuje s težavami pri spoštovanju 90-dnevnega roka iz člena 12(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ v zvezi z odločitvijo o priznanju sodbe in izvršitvi kazenske sankcije.

Deveti krog medsebojnih ocenjevanj je pokazal, da se v zvezi s pravočasnimi odzivi ustreznih izvršitvenih organov pojavljajo izzivi, zlasti kadar v potrdilu manjkajo informacije ali je treba pojasniti nekatere vidike (predvsem glede izrečene kazenske sankcije, manjkajočih dokumentov, nepopolnih identifikacijskih podatkov obsojene osebe itd.) ali pa je potreben prevod dokumentov. Ta vprašanja pogosto povzročajo zamude in dogaja se, da se roki iz člena 12(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ tudi ne spoštujejo.

To je lahko zlasti pomembno v primerih, ko se potrdilo nanaša na več sodb ali kadar sodba zajema več kaznivih dejanj, saj postopek traja dlje zaradi števila vpletenih organov in ločenih pritožb, ki se lahko vložijo. To morda ni posebna težava v nekaterih državah članicah, kjer so roki za vložitev pravnega sredstva precej kratki. Težave pri spoštovanju rokov se lahko pojavijo tudi, kadar je treba kazni prilagoditi.

Če roka iz člena 12(2) Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ ni mogoče spoštovati, bi morala država članica izvršiteljica o tem nemudoma obvestiti državo članico izdajateljico ter navesti razloge za nespoštovanje določenih rokov in predvideni čas, potreben za končno odločitev, vendar v praksi vse države članice ne ravnavajo tako.

V nekaterih primerih je bilo na podlagi rezultatov devetega kroga medsebojnih ocenjevanj zato potrdilo umaknjeno zaradi bližnjega (pogojnega) odpusta obsojene osebe ali ker je do njega že prišlo.

PRIPOROČILA

- *Države članice bi si morale tako v vlogi države izdajateljice kot države izvršiteljice v postopku odločanja po najboljših močeh prizadevati, da bi kljub kompleksnosti postopkov zagotovile spoštovanje rokov iz Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ. V ta namen je priporočljivo, da države članice, kadar delujejo kot države izdajateljice, pravočasno zagotovijo zahtevane dopolnilne informacije, da bi se izognile nepotrebnim zamudam.*
- *Države članice naj, kadar delujejo kot države članice izvršiteljice, obvestijo odreditveni pravosodni organ, kadar zaprosila ni mogoče izvršiti v roku, določenem v Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ, ter navedejo razloge za zamudo in predvideni čas, potreben za sprejetje končne odločitve.*

5. POVEZAVE MED OKVIRNIMA SKLEPOMA 2002/584/PNZ IN 2008/909/PNZ

Funkcionalno razmerje in dopolnjevanje med členoma 4(6) in 5(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ na eni strani ter Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ na drugi strani je precej kompleksno, zlasti v državah članicah, kjer so za ta dva instrumenta pristojni različni organi, kar velja za večino držav članic. V večini držav članic med temi organi ni posebnega memoranduma o soglasju; strokovnjaki so nekaterim državam članicam priporočili, naj pripravijo smernice za organizacijo tega sodelovanja.

Samo v nekaj državah članicah v primerih, ko se uporablja člen 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, isti organi odločijo o priznanju sodbe v istem postopku.

V primerih, ko je izvršitev evropskega naloga za prijetje zavrnjena na podlagi člena 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ali pogojena v skladu s členom 5(3) navedenega okvirnega sklepa, odločitev o ohranitvi evropskega naloga za prijetje ali izdaji potrdila iz Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ ni vedno enostavna.

Le nekaj držav članic je izdalo smernice ali informativne preglede, v katerih so za strokovne delavce pojasnjene okoliščine, v katerih bi bilo treba sodbo izvršiti bodisi s predajo zadevne osebe bodisi s priznanjem sodbe; po mnenju strokovnjakov je to najboljša praksa.

V večini držav članic v zakonodaji ali upravnih smernicah niso določena posebna merila za oceno, ali bi bilo treba izdati evropski nalog za prijetje ali potrdilo na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, v nekaterih primerih pa so taka merila dobro opredeljena. Strokovni delavci se o tem odločajo za vsak primer posebej. Kadar ni znano, kje se obsojena oseba nahaja, pa se običajno izda evropski nalog za prijetje.

Organi nekaterih držav članic so kot merila za izbiro ustreznega instrumenta vzajemnega priznavanja med drugim navedli možnosti za dejansko izvršitev kazenske sankcije, državljanstvo in kraj prebivališča obsojene osebe, povezave med osebo in državo izvršiteljico ter možnosti za lažjo socialno rehabilitacijo in vključevanje ter potrebo po preprečevanju nekaznovanosti.

Glede na kompleksnost odločitve o zavrnitvi predaje na podlagi člena 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ so nekatere skupine strokovnjakov poudarile, da morajo organi izdajatelji temeljito in skrbno razmisliti o tem, ali naj izdajo evropski nalog za prijetje ali potrdilo v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, da uravnovesijo potrebo po izvršitvi kazenske sankcije in potrebo po zagotovitvi socialne rehabilitacije obsojene osebe ter da se ustrezna merila ustrezno upoštevajo. V nekaterih poročilih je bilo poudarjeno, da so lahko komunikacija in posvetovanja s pristojnimi organi drugih držav članic koristna za opredelitev instrumenta, ki bi ga bilo treba uporabiti. Po potrebi bi lahko razmislili tudi o posredovanju Eurojusta ali kontaktnih točk EJN, da bi olajšali ta posvetovanja. V enem ocenjevalnem poročilu je bilo kot dobra praksa prepoznano organiziranje dvostranskih srečanj s pristojnimi organi druge države članice z namenom vzpostavitve ureditve v zvezi z morebitno pretvorbo postopka evropskega naloga za prijetje v postopek za priznanje sodbe v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ.

Nekatere države članice zavračajo predajo na podlagi člena 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, preden odločba o vzajemnem priznanju sodbe ali odločbe o izreku kazenske sankcije postane pravnomočna, brez zagotavljanja izvršitve kazenske sankcije. Ocenjevalne skupine so menile, da bi bilo treba to prakso spremeniti v skladu s členom 25 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, kot ga razlaga Sodišče Evropske unije.

V primerih iz člena 4(6) Direktive 2002/584/PNZ in tistih iz člena 5(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ med državami članicami ni skupne prakse glede tega, ali naj se izda ali zahteva potrdilo v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ.

Nekatere države članice namreč na podlagi člena 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ vedno zahtevajo izdajo potrdila v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, da se vzpostavi pravna podlaga za izvršitev kazenske sankcije druge države članice. Po mnenju nekaterih strokovnih delavcev potrdilo iz Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ zagotavlja več jamstev kot „neposredna“ izvršitev brez potrdila, čeprav lahko ta praksa odloži izvršitev sodbe.

V enem poročilu je tudi poudarjeno, da potrdilo vsebuje zelo dragocene informacije, ki jih bo morda treba pozneje zahtevati od organa, ki je izrekel sodbo, za nadaljnji postopek, npr. trajanje pripora, če je bila oseba pridržana med postopkom, pravne določbe, ali država obsodbe zahteva informacije o pogojnem odpustu itd. Opozoriti je treba, da pred Sodiščem Evropske unije trenutno poteka zadeva, ki obravnava to vprašanje (C-179/22).

Druge države članice po zavrnitvi predaje neposredno izvršijo sodbo države članice izdajateljice na podlagi podatkov iz evropskega naloga za prijetje, zlasti v primerih, ko je zahtevana oseba državljanica države članice izdajateljice ali v njej zakonito prebiva. V teh primerih se šteje, da sta priznanje in izvršitev sodbe samodejna posledica zavrnitve predaje.

Čeprav to s povsem praktičnega vidika zagotavlja hitro izvršitev kazni, nekatere ocenjevalne skupine v okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj in nekateri strokovni delavci iz ocenjenih držav članic niso podprli te možnosti, pri čemer so med drugim poudarili, da organom izdajateljem, ki morda ne želijo, da se kazen izvrši v državi izvršiteljici, odvzamejo pristojnost, da odločijo, ali bodo umaknili potrdilo, kot je določeno v Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ.

V teh primerih se priporoča, da organi izvršitelji pred prevzemom zaporne kazni od organa izdajatelja zahtevajo in pridobijo potrdilo. Vendar je treba poudariti tudi, da taka praksa, kot je izpostavljeno v nekaterih poročilih, preprečuje nevarnost pobega iskane osebe in tako prispeva k preprečevanju nekaznovanosti.

V enem poročilu je navedeno, da lahko te razlike izhajajo iz določene stopnje nejasnosti v zvezi s tem v Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ. V členu 25 je določeno, da se brez poseganja v Okvirni sklep 2002/584/PNZ smiselno uporabljajo določbe Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, kolikor so združljive z določbami Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ (člen 4(6)) ali če je predaja pogojena s poznejšo vrnitvijo osebe (člen 5(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ). Izhajajoč iz besedila „brez poseganja v Okvirni sklep 2002/584/PNZ“ in nato „kolikor so [določbe] združljive z določbami [Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ]“ se zdi, da bi moral prevladati Okvirni sklep 2002/584/PNZ. V istem pravnem besedilu pa je v uvodni izjavi 12 navedeno, da „bi lahko država izvršiteljica [...] preverjala obstoj razlogov za nepriznanje in neizvršitev iz člena 9 [Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ]“. Ta pravna negotovost se odraža v različnih praksah in nacionalnih zakonodajah držav članic.

Opozoriti je treba tudi, da se sodna praksa iz zadeve *Poplawski* I in II, v skladu s katero mora država izvršiteljica zagotoviti učinkovito izvedbo izvršitve ali predaje, ne razlaga in uporablja enotno po vsej EU.

V devetem krogu medsebojnih ocenjevanj so tako strokovni delavci iz ocenjenih držav članic kot skupine strokovnjakov poudarili, da je treba posledice kombinirane uporabe člena 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ in Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ pojasniti na ravni EU, zlasti glede možnosti neposredne izvršitve kazenske sankcije po zavrnitvi predaje na podlagi informacij iz evropskega naloga za prijetje brez potrdila.

Če je bila predaja dogovorjena z jamstvom vrnitve na podlagi člena 5(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, se zdi, da se lahko večina držav članic strinja, da je treba izdati potrdilo, potem ko je bila iskana oseba obsojena v državi izdajateljici.

Drugo pomembno vprašanje v zvezi s kombinirano uporabo Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ in Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ je povezano z vprašanjem, kaj se s pridržano osebo zgodi med zavrnitvijo predaje in priznanjem zaporne kazni.

Za države članice, ki neposredno izvršujejo kazensko sankcijo, to vprašanje ni relevantno. Druge države članice odložijo svojo odločitev o predaji, medtem ko čakajo na izdajo potrdila; v teh primerih nastane časovna vrzel, ki bi jo zadevna oseba lahko izkoristila za pobeg. V skladu s členom 14 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ nekatere od teh držav članic zahtevano osebo začasno pridržijo, medtem ko čakajo, da država izdajateljica izda potrdilo. V okviru ocenjevanja je bilo poudarjeno, da tak pristop preprečuje, da bi iskana oseba pobegnila do priznanja zaporne kazni, in tako spodbuja medsebojno zaupanje.

V drugih državah članicah se takšno začasno pridržanje ne uporablja. V tem primeru so strokovnjaki priporočili, naj nacionalni organi uporabijo člen 14 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, če se zavrne predaja na podlagi evropskega naloga za prijetje zaradi izvršitve kazni, da bi preprečili kakršno koli tveganje nekaznovanosti.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj zagotovijo, da pristojni pravosodni organi pred izdajo evropskega naloga za prijetje zaradi izvršitve kazni temeljito preverijo, ali bi bilo ustrezneje uporabiti postopke iz Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ.*
- *Države članice naj uporabljajo začasno pridržanje, kot je predvideno v členu 14 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ, če je predaja na podlagi evropskega naloga za prijetje za izvršitev kazni zavrnjena, in tako preprečujejo tveganje nekaznovanosti.*
- *Eurojust naj skupaj z EJN zagotovi smernice o funkcionalnih odnosih in dopolnjevanju med členom 4(6) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ in Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ ter o posledicah in morebitnih težavah njune skupne uporabe, da bi zagotovili večjo doslednost praks držav članic, odvisno od izida zadeve C-179/22 Sodišča Evropske unije.*

6. OKVIRNA SKLEPA 2008/947/PNZ IN 2009/829/PNZ

6.1 Nizka raven uporabe

Raven uporabe okvirnih sklepov 2008/947/PNZ o prenosu kazni brez odvzema prostosti in 2009/829/PNZ o evropskem nalogu za nadzor je po vsej Uniji precej nizka.

Glede na izid devetega kroga medsebojnih ocenjevanj razlogi za nizko raven uporabe okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ niso povezani s kakovostjo njune transpozicije. Večina strokovnih delavcev, s katerimi so bili v okviru tega kroga medsebojnih ocenjevanj opravljeni razgovori, na splošno meni, da je nacionalna transpozicijska zakonodaja celovita in razumljiva.

Kot kaže, so razlogi za skopo uporabo okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ večplastni in povezani z več sovpadajočimi dejavniki. Nekateri od teh so bili prepoznani že pred časom v okviru razprav med strokovnimi delavci iz vseh držav članic pod okriljem EJM (ST 14754/18). Glavne izpostavljene točke zadevajo dejstvo, da poznavanje teh instrumentov med strokovni delavci v EU ni razširjeno, kar je privedlo do izostanka izkušenj in do zamud pri izvrševanju. Drugi izpostavljeni problem pa zadeva težave z ugotavljanjem, na kateri organ v drugi državi članici se je treba obrniti.

Ta krog medsebojnih ocenjevanj je bil priložnost, da se poglobljeno preučijo te in druge okoliščine, zaradi katerih se okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ uporabljata le redko, ter da se ugotovijo možnosti za izboljšanje stanja. Nekatera vprašanja in izzivi, skupni obema okvirnima sklepoma, so obravnavani v tem podpoglavju, druga vprašanja in izzivi, ki zadevajo vsakega od njih posebej, pa so obravnavani v podpoglavjih, ki sledijo.

Ob dejstvu, da sta okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ razmeroma novejšega datuma, je bilo v okviru ocenjevanj izpostavljeno, da se v zvezi z njima redno pojavlja problem, da ju strokovni delavci, ne le sodniki in tožilci, službe za pogojni odpust in zagovorniki, ki bi morali biti ključni akterji na tem področju, ne poznajo dovolj, o njima nimajo dovolj znanja in z njima nimajo dovolj izkušenj. Spet drugo vprašanje pa zadeva izostanek zadostnega usposabljanja o teh instrumentih.

Te pomanjkljivosti so skupne večini držav članic in jasno kažejo, da bi bilo treba k poznavanju in uporabi okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ med vsemi relevantnimi deležniki, vključenimi v njuno uporabo, pripomoči z ustreznimi pobudami, in sicer z zagotovitvijo usposabljanja ter izmenjavo informacij in dobrih praks med strokovnimi delavci, tako na nacionalni ravni kot na ravni EU. Poleg tega bi bilo koristno, če bi strokovnim delavcem zagotovili priročnike za praktično izvajanje teh instrumentov tako na ravni EU kot na nacionalni ravni. Če posebnih nacionalnih postopkovnih smernic ni, lahko to med sodniki povzroči določeno zadržanost do uporabe teh pravnih instrumentov.

Ugotovljeno je bilo, da zelo omejeni uporabi okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ botrujeta tudi trajanje in kompleksnost ustreznih postopkov. Zato se pravosodni organi najpogosteje raje odločajo za enostavnejše rešitve kot za kompleksne in dolgotrajne mehanizme. Zato bi bil po mnenju nekaterih strokovnih delavcev možen ukrep EU v prid njuni pogostejši uporabi poenostavitev postopkov.

Poleg tega so strokovni delavci poudarili, da bi bilo v omejenem številu zadev primerno ali učinkovito, če bi ta instrumenta učinkovito uporabljali, tudi kadar ni čezmejnih posledic.

Precejšnja ovira pri uporabi okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, ki je bila jasno prepoznana v okviru tega kroga ocenjevanj, so precejšnje razlike med nacionalnimi sistemi z vidika narave in trajanja spremljevalnih ukrepov, alternativnih sankcij in nadzornih ukrepov, ki se uporabljajo. Ukrepi iz teh okvirnih sklepov v pravnih sistemih nekaterih držav članic morda sploh ne obstajajo. Poleg tega so informacije, ki jih zagotovi država izdajateljica, včasih nepopolne, ali pa organom izvršiteljem ni poslano potrdilo.

V tem ocenjevalnem krogu je bilo jasno ugotovljeno, da razlike med nacionalnimi pravnimi sistemi otežujejo prenos tovrstnih ukrepov med državami članicami. Med strokovnimi delavci v državah članicah poznavanje drugih pravosodnih sistemov in nacionalnih praks v zvezi z ukrepi v fazah pred sojenjem in po njem ni prav razširjeno, to pa ima lahko posledice za zaupanje med pristojnimi pravosodnimi organi, pri čemer je to zaupanje predpogoj za dobro delovanje vzajemnega priznavanja, tudi na podlagi okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ.

V okviru tega kroga medsebojnih ocenjevanj je bilo poudarjeno, da bi bilo za odpravo tovrstnih problemov zelo koristno imeti enoten vir informacij o ukrepih brez odvzema prostosti v pravnih sistemih vseh držav članic, na primer na spletnem mestu EJN. Poudarjeno je bilo tudi, da bi za olajšanje uporabe okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ države članice morale na spletnem mestu EJN (Atlas EJN) posodobiti informacije o pristojnih organih, ki se ukvarjajo z navedenima instrumentoma vzajemnega priznavanja, da bi omogočili učinkovite neposredne stike med pristojnimi organi.

Pri drugem skupnem vprašanju v zvezi z okvirnima sklepoma 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ pa gre za to, da osebe, upravičene do ukrepov, ki jih predvidevata ta pravna instrumenta, ne poznajo možnosti, ki jih ponujata. Zato je bilo priporočeno, naj pristojni nacionalni organi preganjajo ali obsojeno osebo med zaslišanjem ali sojenjem učinkovito seznani s temi možnostmi. V enem od poročil je bilo izpostavljeno, da bi se sodniki, državni tožilci in drugi vključeni organi lahko redno sestajali in ugotavljali, v katerih zadevah bi bilo mogoče Okvirni sklep 2008/947/PNZ uporabiti že v zgodnji fazi postopka, ter usklajevali svoje delo na nacionalni ravni. Enako velja za Okvirni sklep 2009/829/PNZ.

6.2 Okvirni sklep 2008/947/PNZ

Ta ocenjevalni krog je pokazal, da se Okvirni sklep 2008/947/PNZ uporablja le redko, pri čemer je sicer priznано, da je ta instrument vzajemnega priznavanja, ki zadeva fazo po sojenju in je namenjen izboljšanju možnosti za ponovno vključitev obsojene osebe v družbo, razmeroma novejšega datuma.

Kot je že bilo opozorjeno, razlike v kazenskih sistemih držav članic, tudi kar zadeva strukturo alternativnih kazni in spremljevalnih ukrepov, v praksi povzročajo probleme. Čeprav lahko države članice zaporne kazni priznajo dokaj preprosto, pa pri alternativnih sankcijah in spremljevalnih ukrepih, ki vključujejo posebne vrste oskrbe ali prepovedi, za katere organ izvršitelj v svojem nacionalnem sistemu morda nima ekvivalenta, nikakor ni tako. Da bi izboljšali znanje strokovnih delavcev in olajšali premestitve, bi bilo treba zbrati več informacij o kaznih brez odvzema prostosti, ki jih izrekajo posamezne države članice, po možnosti na spletnem mestu EJN, kot je že bilo omenjeno v prejšnjem podpoglavju.

Poleg tega stvari zapleta dejstvo, da je za izvajanje Okvirnega sklepa 2008/947/PNZ pristojnih več nacionalnih organov in to povzroča negotovost glede tega, s katerim organom bi bilo treba stopiti v stik. Težave so tudi pri iskanju pristojnih organov v Atlasu EJN, ki med drugim trenutno ne vključuje informacij o organih za pogojni odpust.

Navesti je treba tudi, da pri spremljevalnih ukrepih, ki trajajo krajši čas, pogojna doba do trenutka, ko organ izdajatelj stori potrebno za sprejetje ukrepa, pogosto že ali skoraj poteče; poleg tega lahko odločba o priznanju ukrepa prispe po izteku pogojne dobe.

Kot je poudarjeno v enem od poročil, je učinkovita in pravočasna komunikacija med pristojnimi organi držav članic v skrbi za uspešen in pravočasen prenos nadzorstva nad spremljevalnimi ali alternativnimi ukrepi v skladu z Okvirnim sklepom 2008/947/PNZ, izjemno pomembna za spodbujanje uporabe načela vzajemnega priznavanja pri sodbah in pogojnih odločbah. Nekatere skupine strokovnjakov so naleteli na več primerov neučinkovite komunikacije med pristojnimi organi držav članic, zaradi česar je prihajalo do zamud in nespoštovanja rokov za izvedbo prenosov. Organi ene od držav članic so predlagali okrepitev stikov med službami za pogojni odpust, ki se ukvarjajo z Okvirnim sklepom 2008/947/PNZ, iz vseh držav članic na ravni EU, saj bi to olajšalo posvetovanje in sodelovanje v zadevah, v katerih bi bilo to potrebno.

Poleg tega iz samega področja uporabe Okvirnega sklepa 2008/947/PNZ, torej spremljevalnih ukrepov in alternativnih sankcij, izhaja zahteva po specifičnem spremljanju obsojenih oseb in nadzoru nad njimi. Za učinkovito spremljanje si morajo pristojni organi posameznih držav članic trdno zaupati in torej poznati druge pravosodne sisteme. V zvezi s tem so verjetno mogoče izboljšave, saj nekateri nacionalni pravosodni organ dajejo prednost ohranitvi izvrševanja kazni/ukrepa, celo na daljavo, v pristojnosti njihovih nacionalnih služb, ne pa dopuščanju čezmejnega nadzora, saj so prepričani, da to zagotavlja učinkovitejše spremljanje ukrepov.

V nekaterih poročilih je bilo v prid večji prepoznavnosti Okvirnega sklepa 2008/947/PNZ na ravni EU predlagano, naj se oblikuje mreža, sestavljena iz ustreznih organov držav članic, za izmenjevanje izkušenj in najboljših praks ter doseganje skupnih rešitev pri uporabi tega pravnega instrumenta.

Eden od korakov v to smer je projekt METIS, katerega cilj je tudi spodbujanje uporabe Okvirnega sklepa 2008/947/PNZ z razvojem praktičnih orodij tako za strokovne delavce kot za obsojene osebe in njihove odvetnike. Države članice, vključene v projekt METIS, pripravljajo tudi tabelo s primerjavo pogojnih kazni. Nekateri strokovnjaki so menili, da bo ta projekt pripomogel k močnejši uporabi tega instrumenta za vzajemno priznavanje, v širšem smislu pa tudi k okrepitvi zaupanja med državami članicami.

6.3 Okvirni sklep 2009/829/PNZ

Nekateri zaključki v zvezi z Okvirnim sklepom 2008/947/PNZ iz prejšnjega podpoglavja veljajo tudi za Okvirni sklep 2009/829/PNZ. Gre za predsodni instrument vzajemnega priznavanja, ki določa prenos nadzornih ukrepov v drugo državo članico zaradi preprečevanja neenakosti med tistimi osebami, ki imajo prebivališče v državi, kjer poteka sojenje, in osebami, ki v tej državi nimajo prebivališča, ob upoštevanju dejstva, da se v podobnih okoliščinah slednjim pripor odreja pogostejše kot prvim.

Zadržanost sodnikov do uporabe Okvirnega sklepa 2009/829/PNZ je med drugim mogoče pojasniti tudi s tem, da je ugotavljanje, kdaj bi bilo učinkovito in primerno izdati evropski nalog za nadzor, težavno. Strokovni delavci iz držav članic so izrazili dvom v dodano vrednost evropskega naloga za nadzor, ker menijo, da ne ustreza potrebam kazenskih postopkov. Čas, potreben za sprožitev s tem povezanih postopkov, se namreč ne ujema z roki za obravnave v zvezi z začasnim priporom. Dejansko je treba odločitev o začasnemu priporu sprejeti v tako kratkem času, da ni mogoče izdati evropskega naloga za nadzor in prejeti odgovora države članice izvršitve.

Poleg tega pristojni organi osumljeni/obdolženi osebi pogosto niso pripravljeni dovoliti zapustiti države, če je njena navzočnost potrebna med kazenskim postopkom, ker menijo, da sta pripor, in s tem tudi evropski nalog za prijetje, potrebna.

Nekateri strokovni delavci iz držav članic so izrazili stališče, da v primerih, ko je mogoče predsodno preiskavo zaključiti razmeroma hitro, evropskega naloga za nadzor ni primerno izdati, saj bi to lahko otežilo vodenje zadeve. Boljša možnost za hitrejše reševanje kazenske zadeve je krajši začasni pripor, ne pa izpustitev osebe v pričakovanju, da se bo vrnila, ko bo to potrebno zaradi nadaljevanja preiskave ali sojenja.

V zvezi s kompleksnejšimi in dolgotrajnejšimi preiskavami pa so bila stališča nekaterih strokovnih delavcev in skupin strokovnjakov različna. Nekateri so prepričani, da bi pri tovrstnih preiskavah, ko so osumljene osebe običajno v priporu, evropski nalog za nadzor lahko ogrozil preiskavo.

Ena od skupin strokovnjakov pa je izrazila nasprotno stališče, in sicer da bi morali v dolgotrajnih kazenskih zadevah prevladati pozitivni učinki Okvirnega sklepa 2009/829/PNZ (s katerim se krepi domneva nedolžnosti in pravica do svobode).

Gledano splošneje se je v tem ocenjevalnem krogu pokazalo, da določeni zadržanosti do uporabe evropskega naloga za nadzor botruje tudi negotovost organa izdaje glede tega, kako učinkovito organi izvršitve spremljajo nadzorni ukrep. Nekateri strokovni delavci menijo, da sta stalna interakcija in komunikacija med temi organi za spremljanje skladnosti z izrečenimi ukrepi v praksi precej težavni.

In končno, še en razlog, ki so ga navedli pristojni organi ene od držav članic za nepogosto uporabo Okvirnega sklepa 2009/829/PNZ, je, da v primeru manjših kršitev stroški nadzornih ukrepov ne upravičujejo njegove uporabe.

PRIPOROČILA

- *Države članice, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za razširitev poznavanja in uporabe okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ ter torej informacije o teh pravnih instrumentih vključijo v programe usposabljanja za vse zadevne deležnike ter pripravijo posebne smernice za olajšanje in spodbujanje uporabe teh instrumentov.*
- *Komisija naj s konkretnimi nezakonodajnimi ukrepi okrepi uporabo okvirnih sklepov EU 2008/947/PNZ o spremljevalnih ukrepih in alternativnih sankcijah ter 2009/829/PNZ o evropskem nalogu za nadzor, pri čemer naj upošteva informacije, zbrane v okviru tega kroga medsebojnih ocenjevanj.*

- *Evropska komisija naj, po potrebi v sodelovanju z EJNI in Eurojustom, razmisli o tem, da bi strokovnim delavcem zagotovila EU priročnike s praktičnimi napotki za uporabo okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ.*
- *EJN naj za olajšanje uporabe okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, v sodelovanju z državami članicami, na spletnem mestu EJNI zagotovi tudi ustrezne informacije o vseh nacionalnih sistemih in ukrepih brez odvzema prostosti, ki jih ti predvidevajo, ter posodobljene informacije o organih, pristojnih za uporabo teh okvirnih sklepov, v vseh državah članicah.*

7. HORIZONTALNA VPRAŠANJA

7.1 Centralni organ in neposredni stiki

7.1.1. Centralni organ in neposredni stiki v skladu z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ

V skladu s členom 7(1) Okvirnega sklepa 2002/548/PNZ lahko vsaka država članica imenuje centralni organ ali, kadar tako določa njen pravni sistem, več centralnih organov. Država članica lahko, kadar je to potrebno zaradi notranje organiziranosti njenega pravosodnega sistema, sklene, da bo(do) njen(i) centralni organ(i) odgovorni za administrativno pošiljanje in prejemanje evropskih nalogov za prijetje in za vso s tem povezano uradno korespondenco.

Ena država članica je imenovala dva centralna organa. Le v nekaj državah članicah v smislu člena 7(1) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ni bil imenovan noben centralni organ. Države članice, ki so imenovala centralni organ, so zanj v večini imenovala ministrstvo za pravosodje, nekaj pa jih je imenovalo nacionalni (pravosodni) organ, ki ni ministrstvo za pravosodje.

V skoraj vseh državah članicah ima centralni organ omejeno vlogo in posreduje le na zahtevo. V odnose med pravosodnimi organi ne posega niti ne vzdržuje stikov s pravosodnimi organi drugih držav članic, vzdržuje pa stike z ministrstvi za pravosodje drugih držav članic.

Centralni organ običajno pomaga odreditvenemu in izvršitvenemu pravosodnemu organu, zlasti v najbolj kompleksnih primerih, na primer tako, da olajša komunikacijo s pravosodnimi organi zadevnih držav članic, ali v primeru nastalih težav, ki jih ni mogoče rešiti neposredno s pristojnimi organi drugih držav članic, na primer tako, da ugotovi, kateri je pristojni ali osrednji organ, ki pošilja dokumentacijo ali preverja njeno avtentičnost. Pogosto pripravlja gradivo v podporo pristojnim organom (priročnik, intranet, smernice, okrožnice itd.) ali vodi statistične podatke. V nekaterih primerih lahko pred izdajo evropskega naloga za prijetje opravi tudi pregled kakovosti.

V nekaterih poročilih je bilo ugotovljeno, da se vloga centralnih organov pri zagotavljanju pomoči v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje v zadnjem času zmanjšuje. Zatekanje k njihovi pomoči je najpogosteje omejeno na primere, ko problema ni mogoče rešiti z neposrednimi stiki med zadevnimi pravosodnimi organi. V nekaterih primerih je ta sprememba posledica nadaljnjega ukrepanja na podlagi priporočil iz četrtega kroga medsebojnih ocenjevanj, v drugih pa je morda rezultat boljšega poznavanja področja uporabe in izkušenj, ki so si jih pravosodni organi pridobili z uporabo Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ v praksi.

Vendar ima v nekaterih državah članicah centralni organ še naprej pomembno vlogo pri glavnih vidikih postopka predaje, pri čemer ne gre le za upravne, praktične in metodološke naloge, ki so jim dodeljene s členom 7(1) in (2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. Med drugim lahko na primer izdaja in izvršuje evropske naloge za prijetje ali pa je določen kot poseben kanal, po katerem bi morala potekati vsa komunikacija z drugimi državami članicami in zaprosila, naslovljena nanje, ali je pooblaščen tudi, da od odreditvenega pristojnega organa zahteva dodatne informacije na podlagi člena 15(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, s čimer uresničuje naloge, ki jih ima običajno sodstvo. Tem državam članicam je bilo priporočeno, naj sprejmejo ukrepe za omejitev vloge svojega centralnega organa in spodbujajo neposredne stike med pristojnimi organi v skladu z načelom vzajemnega priznavanja.

V okviru devetega ocenjevalnega kroga je bilo poudarjeno, da ta novi model pravosodnega sodelovanja pomeni korenito spremembo odnosov med državami članicami EU in nadomešča prejšnji komunikacijski pristop, tj. komunikacijo med centralnimi ali vladnimi organi, z neposredno komunikacijo med pravosodnimi organi držav članic, in sicer z namenom olajšati pravosodno sodelovanje brez vključevanja izvršilnih organov.

Nekaj strokovnih delavcev je poudarilo, da se v nekaterih primerih raje ogibajo vzpostavljanju takšnih neposrednih stikov zaradi jezikovnih omejitev, bojazni, da ne bodo našli pristojnega organa, itd. Skupina strokovnjakov je poudarila, da jezik resda lahko ovira za učinkovite neposredne stike in je torej treba sprejeti ukrepe za odpravo teh težav, saj so neposredni stiki osrednji element vzajemnega priznavanja.

7.1.2. Centralni organ in neposredni stiki v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ

Centralni organ pomaga pravosodnim organom v postopkih v zvezi s prejemanjem in pošiljanjem potrdil in sodb ter vso s tem povezano uradno korespondenco. Pristojnim organom lahko pomaga tudi v postopkih na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ z zagotavljanjem nasvetov ali informacij o postopkih. Vendar centralnega organa za namene navedenega okvirnega sklepa niso imenovalе vse države članice.

Običajno povezava med načelom neposrednih stikov med pravosodnimi organi in vlogo osrednjih organov v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ ustreza dodelitvi pristojnosti v kontekstu postopkov na podlagi evropskega naloga za prijetje, zato v zvezi s tem glej ustrezno poglavje zgoraj.

7.1.3. Centralni organ in neposredni stiki v skladu z okvirnima sklepoma 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ

Številne države članice niso imenovalе centralnega organa kot organa bodisi izdajatelja bodisi izvršitelja organ za namene izdajanja in posredovanja odločb in potrdil v skladu z okvirnima sklepoma 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ. Vendar pristojnim pravosodnim organom v primeru težav, ki jih ni mogoče rešiti neposredno s pristojnimi organi drugih držav članic, običajno pomaga ministrstvo za pravosodje .

7.2. Specializacija pristojnih organov

Države članice imajo pri dodeljevanju odgovornosti za obravnavanje instrumentov EU o vzajemnem priznavanju različne organizacijske pristope. Nekatere so vzpostavile centraliziran sistem za enega ali vse te instrumente, druge pa imajo decentraliziran pristop. Centralizirani organi – v večini držav članic ministrstvo za pravosodje – so visoko specializirani za uporabo instrumentov EU za vzajemno priznavanje (ki obenem nastopajo kot organ izdajatelj in organ izvršitelj) ter lahko svetujejo in podpirajo tamkajšnje strokovne delavce.

Na lokalnih sodiščih je verjetno težje doseči specializacijo in strokovni delavci pogosto niso specializirani za uporabo instrumentov EU za vzajemno priznavanje, saj vsako tožilstvo ali kazensko sodišče te naloge uresničuje poleg drugih. V okviru tega kroga ocenjevanja so bile te države članice v smislu možnosti za izboljšanje specifičnega strokovnega znanja na tem področju pozvane, naj razmislijo o ustanovitvi enot na sodiščih, ki bi bile specializirane za zadeve, povezane z mednarodnim pravosodnim sodelovanjem, ali pa povečajo število sodnikov, ki obravnavajo izključno zadeve, povezane s temi instrumenti, ter zagotovijo ustrezno specialistično usposabljanje o teh instrumentih.

V nekaterih državah članicah pa vendarle obstaja določena stopnja specializacije na različnih ravneh sodstva, saj nekateri sodniki in/ali sodišča, pogosteje v večjih okrožjih, imajo določeno stopnjo specializacije.

To pogosteje velja za Okvirni sklep 2002/584/PNZ, saj se evropski nalog za prijetje na široko uporablja že dolgo in strokovni delavci z njim imajo izkušnje, v manjši meri pa to velja tudi za Okvirni sklep 2008/909/PNZ, saj ima le nekaj držav članic ločene specializirane oddelke, ki obravnavajo zadeve v skladu z navedenim okvirnim sklepom. Za okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ pa ni nikakršne specializacije.

V eni od držav članic struktura pristojnih organov temelji na teritorialni specializaciji za posamezne instrumente in razpolaga z visoko ravno strokovnega znanja vključenih sodnikov in upravnega osebja. V eni od držav članic evropski nalog za prijetje pred njegovo izdajo preveri specializirano sodišče, s čimer se kar najbolj zmanjša tveganje, da bi bil izdani obrazec nepopoln. V nekaterih državah članicah obstajajo mreže strokovnih delavcev ali delovne skupine, specializirane za mednarodno pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, ki se redno sestajajo in razpravljajo o pomembnih vprašanjih na področju pravosodnega sodelovanja ter so drugim strokovnim delavcem sposobne zagotavljati napotke in pomoč pri izdajanju in izvrševanju zaprosil v zvezi z vzajemnim priznavanjem. Poleg tega imajo običajno tudi kontaktne točke EJN znanje in izkušnje, potrebne za svetovanje kolegom.

Skoraj nobena država članica nima odvetnikov, specializiranih za instrumente EU o vzajemnem priznavanju. Poleg tega odvetniki zakonodaje EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije na tem področju nikakor ne poznajo dovolj. Vendar imajo nekatere države članice odvetnike, ki do neke mere poznajo evropski nalog za prijetje in v manjši meri Okvirni sklep 2008/909/PNZ, za okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ pa ni specializiran nihče od njih. Poleg tega so ti odvetniki običajno imenovani po uradni dolžnosti. Obstaja torej tveganje, da bi pravic in legitimnih interesov obsojenih ali osumljenih oseb odvetniki, ki za določeno področje niso specializirani, ne bi mogli ustrezno ščititi.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj zagotovijo ustrezno raven specializacije strokovnih delavcev, po možnosti vključno z odvetniki, ki se ukvarjajo z katerim koli od instrumentov EU za vzajemno priznavanje, ki vključuje odvzem ali omejitve prostosti, obravnavanih v okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj, in sicer tako, da ponudijo specialistično usposabljanje in promovirajo mreže sodnikov, specializiranih za to področje.*

7.3. Sodelovanje in izmenjava informacij

Izmenjava informacij med pravosodnimi organi je pri postopkih v zvezi z vsemi pravnimi instrumenti EU za vzajemno priznavanje, obravnavanimi v okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj, ki vključujejo odvzem prostosti ali omejitev svobode, ključnega pomena. Izvršitvena država utegne poleg informacij, ki jih je že poslala odreditvena država, potrebovati še dodatne informacije. Vendar je bilo v okviru tega ocenjevalnega kroga ugotovljeno, da zahtevane dodatne informacije včasih niso relevantne ali so nepotrebne, saj presegajo zahteve, določene v zadevnem pravnem instrumentu, s čimer se postopek lahko neupravičeno podaljša.

V okviru tega kroga medsebojnih ocenjevanj je bilo vprašanje izmenjave informacij obravnavano predvsem v zvezi z Okvirnim sklepom 2002/584/PNZ, v nekoliko bolj omejenem obsegu pa tudi v zvezi z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ.

Kar zadeva evropski nalog za prijetje, informacije, ki jih sporoči odreditvena država članica, morda ne zadostujejo za odločitev o njegovi izvršitvi. Pri enem od najpogostejših primanjkljajev, kar zadeva informacije, gre za premalo podroben opis dejstev in okoliščin v zvezi s kaznivim dejanjem, kot sta kraj in čas storitve posameznih dejanj. Razlog za to je, da morajo biti podatki dovolj podrobni, da je mogoče zadevna dejanja razlikovati od drugih dejanj, kar je bistveno za preverjanje dvojne kaznivosti, problematiko *ne bis in idem* ali sodbe v odsotnosti. V drugih primerih pa ni dovolj informacij o pogojih pridržanja v odreditveni državi članici. V primeru evropskega naloga za prijetje, izdanega zaradi izvršitve sodbe, gre pri manjkajočih informacijah lahko za dolžino kazni ali za to, ali je bila zadevna oseba obveščena o času sodne obravnave.

V veliki večini zadev velja, da so v primeru, ko so potrebne dodatne informacije v skladu s členom 15(2) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ, odreditveni pravosodni organi zaprošeni, da jih zagotovijo v določenem roku. Odreditveni pravosodni organi zadevne roke, če so razumni, najpogosteje, ne pa vedno, spoštujejo. Odzivanje je običajno pravočasno in ustrezno.

Vendar se lahko v nekaterih primerih, kadar so ti roki kratki in se jih je težko držati ali kadar je potrebnih več zaporednih zaprosil za dodatne informacije, ker odreditvena država ne odgovori pravočasno ali se ne odzove pravilno, postopek zaradi tega podaljša in je težko spoštovati roke, določene v členu 17 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. Bili pa so tudi primeri, ko odreditvena država ni zagotovila zahtevanih informacij in je izvršitvena država predajo zavrnila.

Vprašanje izmenjave informacij s predajo osebe še ni zaključeno, saj se od izvršitvenih organov pričakuje, da odločbe o predaji in druge ustrezne nadaljnje informacije pošiljajo tudi po sprejetju odločitve o evropskem nalogu za prijetje, zlasti o obdobju prebitega pripora, in sicer z uporabo standardnega obrazca iz Priloge VII k Priročniku Komisije o izdaji in izvrstitvi evropskega naloga za prijetje. Vendar vse izvršitvene države članice zadevnih informacij o nadaljnjem ukrepanju ne pošiljajo redno in jih je odreditvena država včasih primorana zahtevati.

Kar zadeva Okvirni sklep 2008/909/PNZ, se lahko v primeru nepopolnih ali nepravilno izpolnjenih potrdil zahtevajo dodatne informacije. To se lahko nanaša na različne vrste informacij, kot so: pravna kvalifikacija in ime za kaznivo dejanje; točna dolžina začasnega pridržanja in neodsluženi del kazni; veljavni predpisi za pogojni odpust itd. Vendar na splošno zadostujejo informacije na potrdilu, ki ga pošlje država izdajateljica.

V postopkih na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ se lahko opravi ali se opravi posvetovanje med pristojnimi organi države izdajateljice in države izvršiteljice, da se ugotovi, ali bi takšno izvrševanje kazenske sankcije služilo namenu olajšati socialno rehabilitacijo in uspešno ponovno vključitev obsojene osebe v družbo. Takšna posvetovanja niso vedno obvezna. Organi države izdajateljice ne navežejo vedno predhodnih stikov z organi države članice izvršiteljice, razen če je potrebno njihovo soglasje. Vendar so nekatere skupine strokovnjakov ugotovile, da bi bilo lahko predhodno posvetovanje z državo članico izvršiteljico koristno za pridobitev vseh ustreznih informacij, potrebnih za odločitev o izdaji potrdila na podlagi Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ. Za več podrobnosti glej poglavje o ocenjevanju socialne rehabilitacije.

Pristojni pravosodni organi države izvršiteljice morajo v skladu s členom 21 Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ državi izdajateljici nemudoma zagotoviti informacije iz navedenega člena; vendar vse države članice ne ravnaajo v skladu s to obveznostjo.

Izmenjava informacij ali posvetovanja potekajo po različnih kanalih. Po splošnem pravilu v skladu z načelom vzajemnega zaupanja, ki je temeljni element sistema instrumentov za vzajemno priznavanje v EU, pristojni organi držav članic s pristojnimi organi drugih držav članic komunicirajo neposredno. Glede na izid devetega kroga medsebojnih ocenjevanj so neposredni stiki med pravosodnimi organi na splošno zadovoljivi. Nekatere države članice prek svojih centralnih organov zahtevajo dodatne informacije.

Komunikacija lahko poteka po navadni pošti ali telefonu, telefaksu, elektronski pošti itd. Za lažjo uporabo Okvirnega sklepa 2008/909/PNZ so se organi nekaterih držav članic dogovorili, da bodo zaprosila za premestitev in vse nadaljnje elemente (ustrezni dokumenti, odločbe o priznanju, dodatne informacije) pošiljali v elektronski obliki.

Širša uporaba in razpoložljivost novih tehnologij prispevata k hitrejši interakciji, hkrati pa zahtevata redno posodabljanje Atlasa EJN, ki vsebuje elektronske naslove pravosodnih in centralnih organov.

V nekaterih primerih so za vzpostavitev hitre in učinkovite komunikacije lahko koristni kanali Eurojusta in EJN, zlasti v nujnih primerih in/ali kadar ni odgovora ali da bi se izognili težavam, ki izhajajo iz jezikovnih ovir. Države članice, ki uporabljajo Schengenski informacijski sistem, lahko po potrebi občasno komunicirajo tudi prek urada SIRENE, države članice, ki ne uporabljajo Schengenskega informacijskega sistema, pa prek urada Interpola.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj zagotovijo, da bo vloga njihovih centralnih organov omejena na tisto, kar določa vsak od instrumentov EU za vzajemno priznavanje, obravnavanih v devetem krogu medsebojnih ocenjevanj, in spodbujajo neposredne stike med pristojnimi organi v skladu z načelom vzajemnega priznavanja sodb in sodnih odločb iz člena 82(1) PDEU.*
- *Kadar države članice za namene okvirnih sklepov 2002/548/PNZ in 2008/909/PNZ nastopajo kot odreditvene države, naj zagotovijo, da bodo njihovi pristojni organi pristojnim organom izvršitvene države posredovali vse informacije, potrebne pri odločanju o izvršitvi zaprosila, in da čim prej posredujejo dodatne informacije, ki bi jih slednja zahtevala.*

7.4. TRANZIT ZAHTEVANE ALI OBSOJENE OSEBE

Tranzit prek ozemlja države članice, ki ni izvršitvena država, z namenom predaje na podlagi člena 25 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ in premestitve obsojene osebe v drugo državo članico v skladu z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, je bistveni element finalizacije postopkov na podlagi teh okvirnih sklepov.

V večini držav članic je organ, pristojen za obravnavanje tranzita, ministrstvo za pravosodje, tako za prejete kot za poslane zadeve. Prošnje za tranzit se vložijo prek urada SIRENE, v nekaterih primerih pa prek urada Interpola. Praktične podrobnosti izvedbe dejanskega tranzita se dogovorijo v sodelovanju s policijo, ki je odgovorna za operativne vidike.

Večina držav članic ni imela večjih problemov pri tranzitu zahtevanih oseb. Vendar se lahko pri organizaciji tranzita pojavijo nekateri praktični izzivi, zlasti zaradi zelo kratkih rokov za tranzit – predaja mora biti končana v desetih dneh – in v takih primerih je zaradi pogostih zamud pri odzivanju možno, da je operacijo treba odložiti, saj lahko prejem zaprosila za tranzit tik pred datumom tranzita zelo skrajša čas za organizacijo predaje. Druge praktične težave se včasih pojavljajo pri ugotavljanju, kateri pristojni organ druge države članice je odgovoren za tranzit. Nekaj strokovnih delavcev in skupin strokovnjakov je opozorilo, da bi bilo koristno, če bi te informacije vseboval Atlas EJN, in priporočilo posodobitev spletnega mesta EJN v ta namen. Težave se včasih pojavljajo tudi v zvezi z dokumentacijo in zahtevami glede prevajanja za odobritev tranzita.

Pri dovoljenjih za tranzit gre pogosto za nujno zadevo, hkrati pa je postopek zamuden, zlasti če je treba zaprosilo za premestitev prevesti v uradni jezik zaprošene države članice.

V nekaterih primerih so zaprosila za tranzit nepopolna, nekaj držav članic zahteva prevod, v nekaterih primerih pa je potreben prevod tako zaprosila za tranzit kot evropskega naloga za prijetje. Informacije iz *Fiches Belges* na spletnem mestu EJN, ko bodo posodobljene, bi lahko bile v pomoč pri ugotavljanju, kakšne so zahteve v zvezi z potrebnimi dokumenti, rokom in sprejemljivimi jeziki. Nekaj držav članic je kot dodatno praktično težavo pri izvedbi tranzita navedlo tudi motnje v zračnem prometu. Več držav članic je opozorilo na probleme v primerih, ko izvršitvena država odredi predajo zahtevanih oseb, ne da bi sprejela kakršne koli previdnostne ukrepe, s katerimi bi zagotovila njihovo navzočnost, temveč zadevnim osebam zgolj uradno sporoči datum predaje, da bi se prostovoljno zglasile. Včasih se oseba, ki se predaja in ni v priporu, ne zglašuje na zbornem mestu, zato je treba tranzit večkrat ponovno organizirati.

Z logističnega vidika so za dejansko premestitev potrebne obsežne priprave. Poleg tega lahko že sama geografska lega nekaterih držav članic pomeni izziv zaradi dolgih razdalj in izostanka direktnih letov. Splošno gledano so se dvostranski pogovori z najpomembnejšimi sosednjimi in partnerskimi državami članicami izkazali za koristne pri izboljševanju izvajanja tranzita v praksi. Kontaktne točke EJN lahko pomagajo pospešiti postopek ter vzpostaviti prožne in hitre stike s pristojnimi organi.

Poudariti je treba tudi, da so se v obdobju COVID-19 vse države članice zaradi znatnih omejitev zračnega prometa in drugih načinov prevoza soočale s problemi pri čezmejnem prevozu oseb v nesosednje države članice.

PRIPOROČILA

- ***EJN naj v sodelovanju z državami članicami zagotovi, da bodo posodobljene informacije o pristojnih organih, odgovornih za dovolitev tranzita, ter o potrebni dokumentaciji, roku in sprejemljivih jezikih na voljo v Atlasu EJN in Fiches Belges, da se proces olajša in pospeši.***

7.5 Sodelovanje Z EUROJUSTOM in EJNI

Izid devetega kroga medsebojnih ocenjevanj kaže, da so pristojni nacionalni organi na splošno dobro obveščeni o pristojnostih Eurojusta in Evropske pravosodne mreže na področju pravosodnega sodelovanja ter o možnostih, ki jih ponujata, strokovni delavci v državah članicah pa pomoč, ki jo zagotavljata, na splošno ocenjujejo kot dragoceno in potrebno. Eurojust in EJNI veljata za najučinkovitejši komunikacijski kanal v čezmejnih postopkih. Na splošno se v poročilih omenjata kot zelo uspešna, saj prispevata h krepitvi sodelovanja in medsebojnega zaupanja med pravosodnimi organi različnih držav članic.

Le manjše število držav članic v čezmejne zadeve, povezane s postopki za vzajemno priznavanje, Eurojusta in EJNI ne vključuje toliko, kot bi ju lahko, da bi pospešile postopke.

Organi držav članic lahko pri uporabi instrumentov EU za vzajemno priznavanje razmislijo o pomoči bodisi Eurojusta bodisi EJNI, odvisno od narave zadeve, zlasti ob upoštevanju njene kompleksnosti in nujnosti. Teoretično lahko zagotavljajo različna, vendar dopolnjujoča se sredstva pomoči. Kontaktne točke EJNI so običajno zaprosene za pomoč, da bi bila komunikacija in pridobivanje informacij, potrebnih za sprejetje odločitve, lažja in enostavnejša, medtem ko je v nujnih in kompleksnejših zadevah, v katerih gre za resne kriminalne dejavnosti ali v katere je vključenih več držav članic, za olajšanje sodelovanja mogoče stopiti v stik z nacionalnim članom Eurojusta.

Vendar pa ni vedno lahko jasno razmejiti med njunima vlogama. V praksi organi držav članic zaprosijo za pomoč Eurojust ali nacionalne kontaktne točke EJNI v primerih, ko je potrebna pomoči pri vzpostavljanju stikov, saj je to težavno ali problematično, tudi iz jezikovnih razlogov, ali ko se pojavijo problemi pri pridobivanju dopolnilnih informacij ali dokumentov od odreditvene države.

Kar zadeva zlasti Okvirni sklep 2002/584/PNZ, kanala Eurojusta in EJM veljata za koristna, saj omogočata učinkovite in hitre stike z odreditvenim organom v okviru evropskega naloga za prijetje. Spoštovanje rokov se prav tako pogosto doseže s pomočjo kontaktnih točk EJM, v nujnih ali kompleksnejših primerih pa s pomočjo nacionalnega urada pri Eurojustu.

Kar zadeva evropski nalog za prijetje, se za hitro reševanje problemov, npr. težav pri izvršitvi zaprosila ali v primeru več konkurenčnih zaprosil za predajo zahtevane osebe, ki jih izdajo pravosodni organi več držav članic, uporabljajo Eurojustovi kanali (člen 16 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ). Čeprav to ni obveznost, je vključitev Eurojusta možnost, s katero si izvršitveni organ lahko hitro zagotovi usklajene in zanesljive nasvete glede tega, katerega od konkurenčnih evropskih nalogov za prijetje bi bilo treba izvršiti, ob upoštevanju vseh ustreznih vidikov. Strokovnjaki so v mnogih poročilih poudarili, kako koristen je lahko Eurojust v takih primerih, in sicer z uporabo obstoječih *Eurojust guidelines for deciding on competing requests for surrender and extradition* (Eurojustove smernice za odločanje o konkurenčnih zaprosilih za predajo in izročitev) (revidirane leta 2019) in možnosti, da se v omejenem časovnem okviru doseže dogovor med vsemi deležniki. V mnogih državah članicah ta možnost ni vključena v nacionalno zakonodajo ali se v praksi zelo redko uporablja. V več poročilih je priporočeno pogostejše vključevanje Eurojusta v zadeve s konkurenčnimi evropskimi nalogi za prijetje.

Eurojust je lahko zelo v pomoč tudi ob problemih, ki se pojavijo, ko je evropski nalog za prijetje povezan z drugimi instrumenti vzajemnega priznavanja, npr. z EPN, ki jih je treba izvesti vzporedno ali takoj po aretaciji zahtevane osebe, ali istočasno, pri čemer so za posamezne instrumente lahko odgovorni različni pristojni organi.

Sodelovanje Eurojusta v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje je pomembno tudi v primerih, ko mora pravosodni organ v posebnih okoliščinah, ki bi lahko privedle do zamude pri izvršitvi evropskega naloga za prijetje, o tem obvestiti Eurojust in navesti razloge za zamudo v skladu s členom 17(7) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ. V nekaterih poročilih je bila poudarjena tudi dodana vrednost usklajevalnih sestankov, ki jih organizira Eurojust, zlasti v primerih, ko se uporabljajo različni pravni instrumenti EU, ter centrov za usklajevanje, kadar je treba evropski nalog za prijetje in druge ukrepe izvršiti hkrati v več državah članicah.

Poizvedbe, namenjene iskanju pristojnih organov drugih držav članic, se večinoma izvajajo v okviru EJN, npr. s pomočjo strokovnjakov, imenovanih za kontaktno točko EJN, ali z Eurojustom. V praksi se iskanje pomoči pri kontaktnih točkah EJN ali Eurojustu kaže za koristno, zlasti v nujnih primerih, ko se postopek pridobivanja informacij od izvršitvenega organa zavleče ali če posredovane informacije ne zadostujejo, za pomoč pri nadaljnjih poizvedbah ali za pospešitev zadeve.

Strokovni delavci zelo cenijo sodelovanje prek EJN, saj kontaktne točke EJN svojim kolegom običajno lahko svetujejo glede obravnave zadev v zvezi z evropskim nalogom za prijetje in posredujejo vse ustrezne informacije, vključno z informacijami o nedavnih sodbah Sodišča Evropske unije drugim strokovnim delavcem. V več poročilih so skupine za ocenjevanje izpostavile koristnost Eurojustovega pregleda sodne prakse Sodišča Evropske unije v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, pa tudi drugih Eurojustovih produktov.

V mnogih državah članicah sodniki poznajo spletno stran EJN in spletne vire ter jih tudi redno uporabljajo in štejejo za izjemno praktična in nepogrešljiva orodja za učinkovito in enostavno sestavljanje zaprosil ter za posredovanje odgovorov med strokovnimi delavci iz različnih držav članic. Nasprotno pa v nekaterih državah članicah orodja EJN niso dovolj znana in jih strokovni delavci ne uporabljajo dovolj, zato bi bilo treba poglobiti ozaveščenost o orodjih, ki lahko olajšajo čezmejno pravosodno sodelovanje.

Instrument EJN, ki se uporablja najpogosteje in velja za najpomembnejšega, je Atlas EJN, ki olajšuje iskanje pristojnih organov. Vendar je bilo v okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj izpostavljeno, da se dogaja, da so kontaktni podatki v Atlasu EJN zastareli ali nepopolni in ne navajajo elektronskih naslovov pravosodnih organov vseh držav članic. Zato je bilo poudarjeno, da bi bilo treba informacije na platformi Atlasa EJN redno posodabljati za vse države članice. EJN ima tudi varen telekomunikacijski sistem, ki se lahko uporablja v kazenskih zadevah, tudi za posredovanje evropskih nalogov za prijetje. V enem od poročil je bilo priporočeno, naj se predloge, ki se uporabljajo pri izvajanju pravnih instrumentov pravosodnega sodelovanja, tako kot je to že praksa v primeru evropskega naloga za prijetje, prevedejo v vse jezike EU in objavijo na spletni strani EJN.

Druga orodja EJNI so:

- *Fiches Belges*, ki vsebujejo praktične informacije o specifičnih sklopih ukrepov s področja pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah;
- pravosodna knjižnica, ki strokovnim delavcem omogoča vpogled v stanje izvajanja različnih pravnih instrumentov in izjave držav članic v zvezi z njimi;
- Kompendij, ki je v pomoč pri sestavljanju zaprosil za pravosodno sodelovanje;
- poročilo „*Criminal „detention conditions in the European Union: rules and reality*“ (Razmere v zaporih v Evropski uniji: pravila in resničnost), v katerem so opisani izbrani minimalni standardi razmer v zaporih na mednarodni in evropski ravni, kot so velikost prostorov, higienske razmere (dostop do stranišč in kopalnic; čas, ki ga lahko zaporniki preživijo zunaj svojih celic, itd.) in poročila različnih institucij v Evropi o teh razmerah.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj spodbujajo poznavanje in uporabo Eurojusta in EJNI ter orodij, ki jih ponujata, pri čemer naj upoštevajo njihovo potencialno dodano vrednosti pri premagovanju težav pri uporabi instrumentov EU za vzajemno priznavanje ter, splošneje, pri izboljševanju učinkovitosti pravosodnega sodelovanja z drugimi državami članicami EU.*

EJNI naj v sodelovanju z državami članicami zagotavlja redno posodabljanje svojega spletnega mesta, saj gre za bistven in dragocen osrednji vir, zlasti pa za redno posodabljanje kontaktnih podatkov pravosodnih organov po državah članicah in razdelka Atlasa s kontaktnimi točkami, da bodo strokovni delavci iz držav članic v čezmejnih zadevah, ki vključujejo instrumente EU za vzajemno priznavanje, zlahka lahko našli pristojne organe drugih držav članic.

7.6. Usposabljanje

Večina držav članic ima precej celovite in dobro organizirane sisteme usposabljanja strokovnih delavcev s področja pravosodnega sodelovanja; nekatere države članice usposabljanje ponujajo v obliki e-tečajev in pri tem s kar največjim pridom izrabljajo nova in sodobna orodja IT. Vseeno se zdi, da se bo treba dodatno potruditi in zagotoviti kontinuirano usposabljanje za sodnike na vseh stopnjah poklicne poti o vseh instrumentih vzajemnega priznavanja, obravnavanih v tem krogu ocenjevanj, kot je orisano v nadaljevanju.

Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje obstaja že dolgo in je danes bolj ali manj vsakodnevno orodje strokovnih delavcev po vsej EU, znan pa je tudi Okvirni sklep 2008/909/PNZ o prenosu zapornih kazni, ki se uporablja v precej zadovoljivem obsegu. Kar zadeva okvirna sklepih 2008/947/PNZ o pogojnem odpustu in alternativnih sankcijah ter 2009/829/PNZ o evropskem nalogu za nadzor, pa strokovni delavci nimajo dovolj znanja in izkušenj, kar ovira pogostejšo uporabo teh instrumentov.

V tem krogu ocenjevanj je bilo ugotovljeno, da v večini držav članic dejavnosti usposabljanja redno potekajo o Okvirnem sklepu 2002/584/PNZ, o Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ pa sicer pogosto, vendar ne sistematično. Nasprotno je usposabljanje o okvirnih sklepih 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ na voljo komaj kdaj, razen v okviru nekaterih „ad hoc“ pobud v nekaterih državah članicah.

Gotovo so mogoče izboljšave, in sicer s povečanjem obsega dejavnosti usposabljanja za sodnike, tožilce, odvetnike in drugo osebje, vključeno v uporabo vseh instrumentov vzajemnega priznavanja, obravnavanih v tem ocenjevalnem krogu, saj bi s tem spodbudili njihovo uporabo, poglobili ozaveščenost, ter razširili možnosti za izmenjavo praktičnih izkušenj in ustrezen razvoj sodne prakse. V okviru tega ocenjevalnega kroga je bilo večkrat zapored priporočeno, naj se za vse organe, ki so vključeni v izvajanje navedenih pravnih instrumentov, tako na nacionalni ravni kot na ravni EU redno organizira posebno usposabljanje o vseh njih.

To je potrebno zlasti v zvezi z manj poznanima okvirnima sklepoma 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ. Izostanek posebnega usposabljanja je bil opredeljen kot ena glavnih ovir za široko uporabo teh okvirnih sklepov. Da bi lahko v celoti izkoristili njun potencial, je pomembno, da se med strokovnimi delavci poglobi ozaveščenost in znanje o njima.

Več skupin za ocenjevanje in tudi veliko strokovnih delavcev je poudarilo, da je očitno treba zagotoviti redno usposabljanje o okvirnih sklepih 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, ki bo namenjeno vsem ustreznim deležnikom, da se jih seznani s cilji in možnostmi, ki jih ponujata ta dva instrumenta vzajemnega priznavanja. Poudarjeno je bilo tudi, da bi bilo za ta dva okvirna sklepa koristno imeti smernice ali priročnike.

Ta ocenjevalni krog je pokazal, da so v večini držav članic programi usposabljanja o vseh navedenih okvirnih sklepih za zagovornike nezadostni ali pa jih ni. Odvetnikov, specializiranih za instrumente EU za vzajemno priznavanje, ni, zato je očitno treba spodbujati tudi možnosti za nadgradnjo znanja zagovornikov o teh instrumentih, da bodo lahko tozadevno kakovostno svetovali svojim strankam.

V več poročilih je bilo predlagano, da bi lahko organizirali skupno usposabljanje za sodnike, tožilce in odvetnike ter druge ustrezne deležnike, da bi izmenjali izkušnje in rešili praktična vprašanja. Kar zadeva Okvirni sklep 2008/947/PNZ, bi bilo koristno v takšno skupno usposabljanje vključiti tudi osebe za pogojni odpust in zaporniško osebe.

Nekaj držav članic je organiziralo skupno usposabljanje s sosednjimi državami; skupine strokovnjakov so to štele za koristno pri reševanju praktičnih problemov, razumevanju razlik med različnimi pravosodnimi sistemi in krepitvi medsebojnega zaupanja.

Sodniki in tožilci lahko se lahko udeležujejo tudi usposabljanj o instrumentih EU za vzajemno priznavanje, organiziranih na ravni EU, ki jih ponujajo institucije, kot sta Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN) in Akademija za evropsko pravo (ERA). Siceršnje možnosti za usposabljanje po vsej EU so na voljo v okviru Združenja za raziskave in razvoj na področju kazenskega pravosodja (ACJRD) ter v obliki usposabljanj ali seminarjev, ki jih organizira Eurojust ali EJNI.

Odvetniki lahko sodelujejo tudi na usposabljanjih, organiziranih na ravni EU, saj so jim znana in dostopna, in sicer v programih usposabljanja, ki jih ponuja ERA, ker so programi EJTN namenjeni samo članom sodne službe.

Vendar v času ocenjevanja pri teh možnostih za usposabljanje na ravni EU niso bili upoštevani vsi instrumenti EU za vzajemno priznavanje, obravnavani v tem krogu medsebojnih ocenjevanj, zlasti okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, niti vse države članice teh možnosti niso v celoti izkoristile.

Kljub temu imajo programi usposabljanja EU, kot je navedeno v nekaterih poročilih, posebne prednosti, ki presegajo zgolj prenos znanja in poglobljanje ozaveščenosti o praktični uporabi instrumentov EU, saj strokovnim delavcem ponujajo odlično priložnost za mreženje in izmenjavo izkušenj s kolegi iz drugih držav članic. V zvezi s tem je bil v več ocenjevalnih poročilih poudarjen tudi pomen usposabljanja na ravni EU, zlasti na področju okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ.

Poleg tega obstajajo projekti in pobude za krepitev pravosodnega sodelovanja na ravni EU. Platforma *CrossJustice* zagotavlja pravno informacijsko storitev, namenjeno predvsem delavcem v pravni stroki – sodnikom, tožilcem, preiskovalnim sodnikom in odvetnikom –, dostopna pa je tudi študentom prava, NVO in vsem državljanom EU. Razširjena naj bi bila na mehanizme za sodelovanje med državami članicami v kazenskih zadevah, vključno z evropskim nalogom za prijetje.

Kar zadeva okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, ima Evropska konfederacija za pogojne obsodbe (CEP – www.cep-probation.org) odprto mrežo skupine strokovnjakov, ki se posebej ukvarja z njima. V njenem okviru se izmenjujejo strokovno znanje, izkušnje in znanje ter spodbuja uporaba teh okvirnih sklepov med službami za pogojni odpust in strokovnjaki. Projekt PONT t (www.probationobservatory.eu), ki se financira iz programa Evropske komisije za pravosodje, vključuje vrsto brezplačnih spletnih tečajev usposabljanja o uporabi okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, pripravi zahtevane dokumentacije ter upravljanju postopkov prilagajanja in prenosa.

Strokovni delavci iz več držav članic so poudarili, da bi priročniki EU, ki bi vsebovali napotke za uporabo okvirnih sklepov 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, ki se ne uporabljata pogosto in so zato izkušnje z njima omejene, podobno kot pri okvirnih sklepih 2002/584/PNZ in 2008/909/PNZ, pomenili pomemben vir informacij.

Več držav članic pozna delo, ki poteka v Europrisu, in tudi sodeluje pri njegovih dejavnostih, zlasti v zvezi z Okvirnim sklepom 2008/909/PNZ, v manjši meri pa tudi delo Evropske konfederacije za pogojne obsodbe v zvezi z Okvirnim sklepom 2008/947/PNZ. Na splošno velja, da o izidu srečanj, ki jih gostita Evropska organizacija za zaporne in prevzgojne zavode in Evropska konfederacija za pogojne obsodbe, v državah članicah poročajo strokovni delavci, ki se jih udeležijo.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj zagotovijo redno in sistematično specialistično usposabljanje o okvirnih sklepih 2002/584/PNZ, 2008/909/PNZ, 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ ter s tem povezani sodni praksi Sodišča Evropske unije za vse strokovne delavce, ki sodelujejo pri njihovi uporabi, vključno s skupnim usposabljanjem sodnikov in tožilcev ter, po možnosti ob upoštevanju neodvisnosti pravnih poklicev v skladu z nacionalnim pravom, odvetnikov in drugega ustreznega osebja.*
- *Države članice naj spodbujajo vključevanje strokovnih delavcev, ki se ukvarjajo z zgoraj navedenimi instrumenti EU za vzajemno priznavanje, v dejavnosti usposabljanja, ki so na voljo na ravni EU, da se izboljšajo možnosti, ki jih tovrstno usposabljanje ponuja za obogatitev znanja in izmenjavo izkušenj.*
- *EJTN naj še izboljša ponudbo usposabljanj za strokovne delavce o instrumentih EU za vzajemno priznavanje, vključno z okvirnima sklepoma št. 2008/947/PNZ o spremljevalnih ukrepih in alternativnih sankcijah ter 2009/829/PNZ o evropskem nalogu za nadzor, ter poveča prepoznavnost svojega programa usposabljanja.*

7.7. Statistični podatki

Pri enem od skupnih vprašanj, ki se je pokazalo v okviru tega ocenjevalnega kroga v skoraj vseh državah članicah, gre za izostanek zanesljivih in podrobnih statističnih podatkov, ki bi se redno zbirali o poslanih in prejetih zaprosilih v zvezi z vsemi štirimi instrumenti vzajemnega priznavanja, obravnavanimi v okviru tega ocenjevanja.

Drugi izzivi zadevajo združevanje in zbiranje podatkov ter obdelava statističnih podatkov na centralni ravni. Te pomanjkljivosti in nepravilnosti so še resnejše v državah članicah, ki imajo decentralizirane sisteme, saj je podatke težje zbirati od različnih organov z različnih ravni kot od enotnega organa.

Le nekaj držav članic letno zbira statistične podatke o navedenih pravnih instrumentih na centralni ravni, in še ti se običajno zbirajo in obdelujejo ročno, zato o teh zadevah ni digitalne evidence. Poleg tega so te dejavnosti zamudne, netočne in razdrobljene.

V eni od držav članic je za zbiranje statističnih podatkov pristojno ministrstvo za pravosodje, sodniki, sodišča in tožilci, pristojni za posredovanje ali izvrševanje odločb na podlagi instrumentov vzajemnega priznavanja, pa so mu obvezani poslati kopijo odločbe. Ocenjevalna skupina je menila, da je to dobra praksa.

Večina organov držav članic je zadevnim skupinam za ocenjevanje lahko zagotovila splošne podatke, kot je število ukrepov, odrejenih ali izvedenih na posamezni instrument, vendar pa teh podatkov ne zbirajo sistematično in pogosto ne morejo zagotoviti podrobnejših statističnih podatkov.

Statistične podatke o evropskem nalogu za prijetje zbirajo vse države članice, saj jih morajo pošiljati Evropski komisiji. Vseeno pa ti statistični podatki običajno navajajo zgolj število prejetih in izvršenih evropskih nalogov za prijetje, dodatne podrobnosti o rokih, razlogih za zavrnitev ali trajanju postopka pa običajno niso na voljo.

Več držav članic zbira in ureja statistične podatke o Okvirnem sklepu 2008/909/PNZ, vendar z nekaj izjemami podrobnih informacij o izidu postopka večinoma ni na voljo (koliko zaprosil je bilo priznanih in koliko zavrnjenih). Kar zadeva okvirna sklepa 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, v večini držav članic ni zbranih statističnih podatkov.

V okviru devetega kroga medsebojnih ocenjevanj se je pokazalo, da bi z dobro delujočim in celovitim statističnim sistemom pridobili boljšo sliko o uporabi posameznih okvirnih sklepov, saj bi omogočal spremljanje in analizo njihove uporabe, težav, ki se pojavljajo, in razlogov za morebitne zavrnitve, tako da bi lahko izoblikovali natančnejše napotke za njihovo uporabo, politike in delovne metode pa ustrezno prilagodili. S takšnim statističnim sistemom bi lahko povečali učinkovitost instrumentov vzajemnega priznavanja za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah.

Poleg tega je bilo ugotovljeno, da bi izostanek računalniških zapisov lahko privedel do nezadostnega spremljanja. Elektronska orodja za statistične namene trenutno uporablja le nekaj držav članic. Nekaj držav članic sicer ima sisteme vodenja zadev, ki bi, če bi jih uskladili z drugimi sistemi zbiranja podatkov ali še bolj razvili, lahko pripomogli k uporabi okvirnih sklepov, obravnavanih v tem krogu medsebojnih ocenjevanj.

Kot je navedeno v enem poročilu, bi avtomatizirani sistemi lahko pripomogli k natančnemu razmisleku o uporabi instrumenta za vzajemno priznavanje zapornih kazni in določitvi trajanja postopkov ali glavnih razlogov za zavrnitev priznanja kazni itd., pa tudi k vodenju nadaljnjega ukrepanja na podlagi zaprosil, poslanih državam članicam izvršiteljicam.

V eni od držav članic je v teku projekt na temo evropskega naloga za prijetje, ki bi ga – po potrebi z ustreznimi prilagoditvami – lahko šteli za začetek centralizacije pri zbiranju statističnih podatkov o drugih instrumentih vzajemnega priznavanja, obravnavanih v okviru tega ocenjevanja. V drugi državi članici potekajo tudi ureditve za ločeno zbiranje primerov evropskega naloga za prijetje, tako da bo v bližnji prihodnosti o njih mogoče zagotoviti statistične kazalnike.

PRIPOROČILA

- *Države članice naj vzpostavijo učinkovit in zanesljiv sistem zbiranja statističnih podatkov o uporabi okvirnih sklepov 2002/584/PNZ, 2008/909/PNZ, 2008/947/PNZ in 2009/829/PNZ, tako da bo lažje analizirati njihovo uporabo in ustrezno prilagoditi politike in delovne metode. Pri tem naj razmislijo o uporabi elektronskih orodij, da bi vsem pristojnim organom prihranili čas in pridobili boljšo sliko o uporabi navedenih pravnih instrumentov.*
-